

PROGRAM BEZPOŚREDNICH PRZELOTÓW CZARTEROWYCH
DO POLSKI NA SEZON 1992
NOWOCZESNYMI SAMOLOTAMI BOEING 767
POLSKICH LINI LOTNICZYCH LOT

Presented by

Exclusive Wholesaler

TORONTO-WARSZAWA	Round trip rates	
	Adult	Child (2-11)
MAY 3, 6, 10	899	599
MAY 13, 16, 17, 20, 23, 24, 27, 30, 31	949	639
JUN 3, 6, 7, 10, 13, 14	999	699
JUN 17, 20, 21, 24, 27, 28	1099	799
JUL 1, 4, 5, 8, 11, 12	1099	799
JUL 15, 18, 19, 22	1099	749
JUL 25, 26, 29	1039	699
AUG 1, 2, 5, 8, 9, 12, 15, 16	999	699
AUG 19, 22, 23, 26, 29, 30	969	639
SEP 2, 5, 6, 9, 12, 13, 16, 20, 23, 27, 30	899	599
OCT 4, 7, 11, 14, 18, 21, 25, 28	869	599
NOV 1, 8, 11, 15, 22, 25, 29	849	569
DEC 2	899	629
DEC 6, 9, 13	969	679
DEC 16, 20, 23	1039	739
JAN 3, 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27	829	579

Pekao Travel już dzisiaj czeka na Twoją rezerwację.

WARUKI DOKONANIA REZERWACJI: Zadatek w wysokości \$100.00 plus koszty ubezpieczenia biletu na wypadek choroby musi wpłynąć do Pekao przed upływem 7 dni od zrobienia rezerwacji. Pozostała należność musi wpłynąć do Pekao nie później niż na 21 dni przed datą odlotu.

Poleć z nami i skorzystaj z wysokiej klasy serwisu pokładowego.

Prosimy zwrócić uwagę, że zarówno zadatek jak i pozostała należność jest niezwracalna. Dozwolona ilość bagażu: 64 kilogramy (DWIE SZTUKI) PLUS PODRĘCZNY.

In accordance to IATA and Government approval Lic. No. 248503

WARSZAWA-TORONTO (Flexible Returns)	
MAY	3, 6, 10, 13, 16, 17, 20, 23, 24, 27, 30, 31
JUN	3, 6, 7, 10, 13, 14, 17, 20, 21, 24, 27, 28
JUL	1, 4, 5, 8, 11, 12, 15, 18, 19, 22, 25, 26, 29
AUG	1, 2, 5, 8, 9, 12, 15, 16, 19, 22, 23, 26, 29, 30
SEP	2, 5, 6, 9, 12, 13, 16, 20, 23, 27, 30
OCT	4, 7, 11, 14, 18, 21, 25, 28
NOV	1, 8, 11, 15, 22, 25, 29
DEC	2, 6, 9, 13, 16, 20, 23
JAN	3, 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27, 31

UWAGA! Prosimy pamiętać, że dzieci poniżej 6 lat mogą podróżować tylko w towarzystwie osoby dorosłej.

Dziecko poniżej 2 lat (INF) podróżujące z jednym z rodziców nie podlega żadnej opłacie. Nie może jednak zajmować osobnego miejsca i mieć bagaż.

UWAGA! Ważny paszport i wiza są wymagane do przekroczenia granicy. Osoby podróżujące na paszportach innych niż kanadyjskie muszą posiadać dokumenty pozwalające na wjazd z powrotem do Kanady.

Dodatkowe Koszty
Podatek lotniskowy \$40.00
Ubezpieczenie biletu \$30.00

Pekao Travel

1610 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
Tel: (416) 588-1988
287 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2M3
Tel: (416) 588-2982
35 King St. E. #15, Miss., Ont. L5A 4E2
Tel: (416) 279-4331

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

NO. 247. September 16, 1992 \$ 1.64 + TAX

• PIOTROWSKI
SYPIE KISZCZAKA
I JARUZELSKIEGO
• TYSIĄCE
Z POGRZEBU
JAROSZEWICZA
• ARCHIWA POD
SPECJALNYM
NADZOREM
• POLACY W LEGII
CUDZOZIEMSKIEJ

Grażyna Brodzińska

THE NEW CONSTITUTIONAL AGREEMENT

FOR INFORMATION CALL 1-800-561-1188

Canada

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCA

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus

REDAKTORZY:

Leszek Szaruga

Stanisław Siekanowicz

Tadeusz Pruss

Karolina Jankowska

Hania Sokolska

dr Lidia Dobosz

Ryszard Biero

Marek Kawka

Janusz Pietrus

Danuta Kukułka

- Po mojemu

- Kulisy światowej sceny

- Faxem z Vancouver

- Lektury nieobojętne

- Imigracja

- Zdrowie

- Pieniądz robi

pieniądz

- Film

- Angielski dla ambitnych

ADRES

POCZTOWY:

ADVERTISEMENTS:

GST

R120882998

SUBSCRIPTION

PRENUMERATA:

51A Thistle Down Blvd., Rexdale, Ont. M9V 4A6, Canada

TEL. (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046

\$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. - 1 1/2 inch. \$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$150.00, 2 col. - 3 inches \$290.00, photo extra \$5.00.

Full page special rate \$200.00, half page \$130.00, back cover \$450.00, in. cover \$250.00

Add 7% GST to all prices.

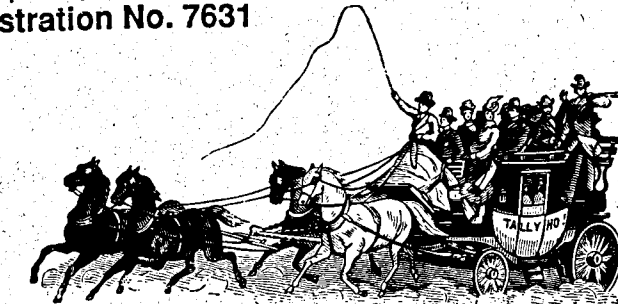
Półroczna \$32 + 7% GST \$2.24 = \$34.24, roczna \$56 + 7% GST \$3.92 = \$59.92,

dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów.

Zagraniczna półroczna \$35 US, roczna \$60 US, lotnicza 100% więcej.

Prenumerata dostarczana na pocztę w każdy czwartek.

Publications Mail Registration No. 7631

NOWO PRZYBYLI!

BEZPŁATNA, 3-MIESIĘCZNA PRENUMERATA NA ZAGOSPODAROWANIE
DLA KAŻDEGO NOWO PRZYBYŁEGO

(obecnie przyjmujemy zgłoszenia osób przebywających do 2 lat w Kanadzie, które nigdy nie otrzymywały
bezpłatnej prenumeraty ECHA)

Zgłoszenia przyjmujemy wyłącznie listownie. Proszę podać imię, nazwisko, adres wraz
z kodem pocztowym oraz czas pobytu w Kanadzie.

Okres oczekiwania na bezpłatną prenumeratę według kolejności zgłoszeń.

WSPÓŁPRACUJĄ:

Wiesława Czapińska (Polska), Ryszard Łada (Polska),
Andrzej Kobos, Andrzej Stawicki, Nina Geysztor-Za-
wirska, Waclaw Liebert, Andrzej Werbel, Stanisław
Dubiski, Miłosz Aleksander F., Adam Tomaszewski,
Iwona Majewska, A.Nike-Mineyko, Wojciech Wojna-
rowicz, Krzysztof Ostrowski, Jerzy Zieleniewski (WNP),
Krystyna Niepokólczycka-Weber (Austria, Europa
Zachodnia), Kazimierz Wodziński (Bliski Wschód),
Jerzy Skoryna (Meksyk, Ameryka Łacińska), Marek
Janik (RPA, Afryka)

Skład, łamanie: Olimpia Orlewicz

Przedstawiciel działu reklamy: Krzysztof Drożdż

ECHO schodzi do druku w środę przed południem. Numer za-
mknięty jest we wtorek o godz. 5 po poł. Pismo ukazuje się
w sklepach w środę i w czwartek. Regularnie dostarczane na
pocztę do wydziału II klasy pocztowej po selekcji, w czwartek.
Opóźnienia w dostawach prenumeraty nie wynikają z naszej
winy. Wszystkie reklamacje, zmiany adresów i zamówienia
prenumerat przyjmujemy na piśmie. Inne informacje -
maszyna. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść
ogłoszeń i komunikatów. Materiałów nie odsyłamy.

NASZ DYKTATOR WOLNY

Obecne zeznania jednego z morderców księdza Popiełuszki - Grzegorza Piotrowskiego na wznowionym po wakacjach w Warszawie procesie b. generałów MSW Płatka i Ciastonia, wskazują jednoznacznie, że współodpowiedzialność za mord ponosi ówczesny minister spraw wewnętrznych generał Czesław Kiszczak, jak i ówczesny przywódca PRL generał Wojciech Jaruzelski. Zeznania te rzecz jasna nie stanowią dowodu, stanowią jednak wystarczającą podstawę do wszczęcia śledztwa przeciwko obydwu dygnitarzom komunistycznej Polski. Czy to wszczęcie takiego śledztwa dojdzie - wątpię. Przecież innych aż nadto wystarczających powodów, aby Ja-

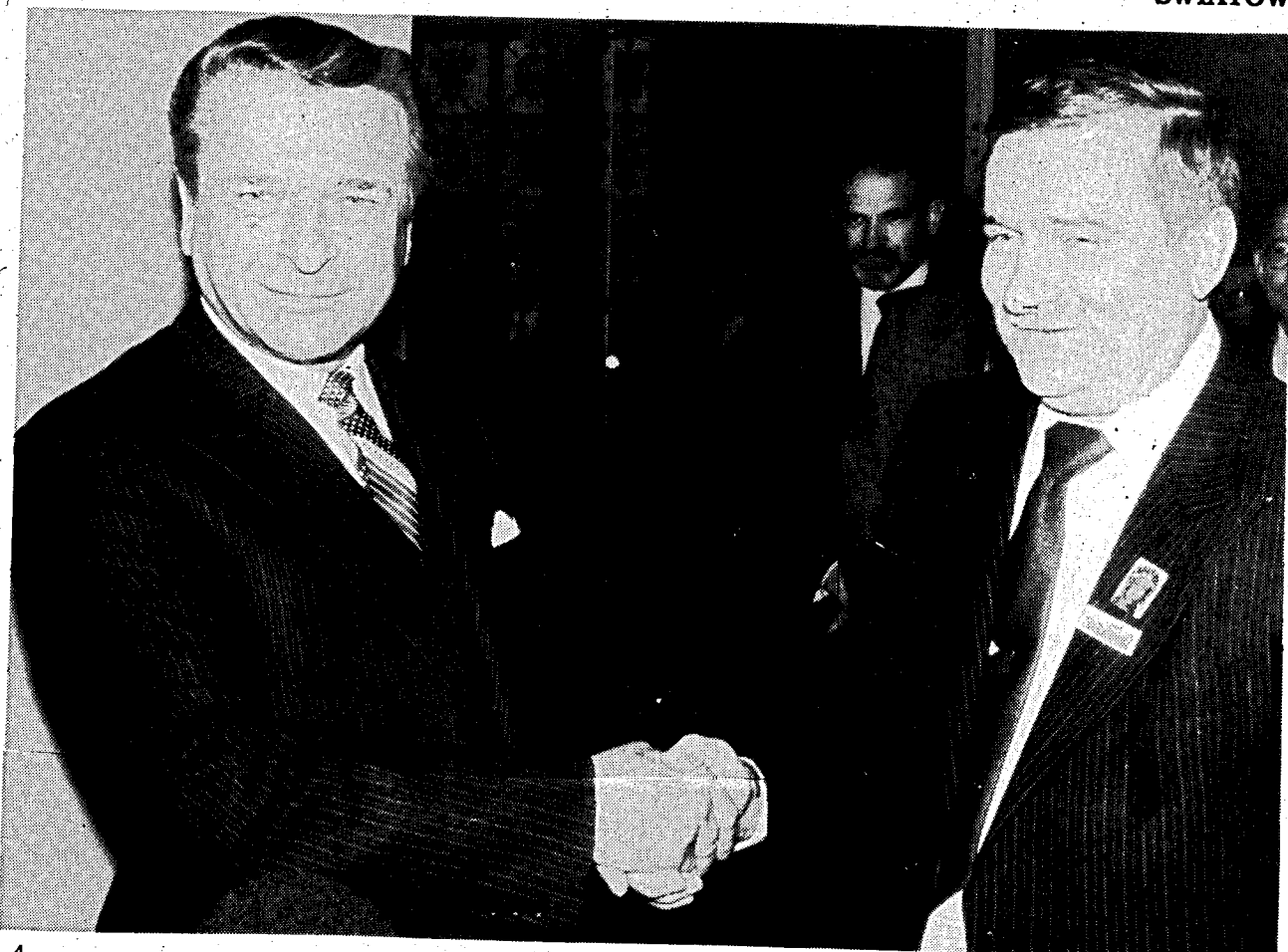
ruzesłki i Kiszczak nie chodzili nadal po ulicach było i jest jak do tej pory pełno. Weźmy chociażby samego Jaruzelskiego. Nasz rodzimy dyktator dowodził Ludowym Wojskiem Polskim, które wraz z wojskami Układu Warszawskiego najechało w 1968 roku Czechosłowację, a w dwa lata później wzięło udział w krwawej pacyfikacji robotników Trójmiasta. Jaruzelski jest także autorem i realizatorem stanu wojennego z jego dramatami i tragediami. Wystarczy przypomnieć bohaterskich górników kopalni "Wujek" bądź demonstrantów zabitych w Lubinie w sierpniu 1982 roku.

Wojciech Jaruzelski wielokrotnie podkreślał publicznie, że nie uchyła

się od odpowiedzialności. Przypomnijmy co powiedział składając urząd prezydenta: "Jako żołnierz wiem, że dowódca, a więc każdy przełożony odpowiada i za wszystkich i za wszystko". Zaś w wywiadzie dla "Der Spiegel" oznajmił, że byłby zadowolony z procesu osób odpowiedzialnych za wprowadzenie stanu wojennego". Trzeba jednakże pamiętać - poradził Jaruzelski - o konsekwencjach takiego procesu, gdyż "wtedy będzie można dużo powiedzieć m.in. o roli ówczesnej opozycji".

Erich Honecker oczekuje na proces w berlińskim więzieniu. Nasz dyktator chadza wolny i.... spokojny.

ŚWIATOWIT

PRZYWÓDCA "ŚWIETLISTEGO SZLAKU" UJĘTY

W Limie aresztowany został Abimael Guzman, przywódca maoistowskiego ugrupowania Świetlisty Szlak prowadzącego od 12 lat z kolejnymi rządami Peru bezwzględna wojnę, w wyniku której zginęło 25 tys. osób.

Wroga publicznego "numer 1", za ujęcie którego prezydent Albert Fujimori obiecywał nagrodę 500 mln dolarów, zatrzymano podczas posiedzenia Komitetu Centralnego tej lewackiej organizacji wraz z 9 innymi ważnymi osobistościami (były wśród nich 4 kobiety). Armia i policja postawione zostały w stan najwyższej gotowości bojowej. Nie wyklucza się, że "osieroceni" partyzanci, dla których aresztowanie Guzmána jest dotkliwym ciosem, podejmą desperackie akcje w stylu kamikaze.

Superterrorysta został zatrzymany w Limie, gdy przewodził zebraniu Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Peru, inaczej mówiąc - sztabu generalnego Świetlistego Szlaku. 100 policjantów otoczyło dom, który w rozmowie telefonicznej wskazał anonimowy informator.

Urodzony w 1934 roku w Limie Abimael Guzman wstąpił do partii komunistycznej w wieku 24 lat. W 1963 roku został wykładowcą filozofii na Uniwersytecie w Ayacucho, który stał się kolebką Świetlistego Szlaku. Guzman przebywał kilkakrotnie w Chinach, gdzie studiował marksizm. Założona przez niego organizacja oparła swą ideologię na maoistowskiej koncepcji "wojny ludowej", zgodnie z którą walka zbrojna powinna rozpocząć się na wsi, a następnie przenieść do miasta i trwać

aż do przejścia władzy przez lud. Świetlisty Szlak, który rozpoczął działalność jako zwykłe ugrupowanie lewicowe, w 1980 roku wkroczył na drogę walki zbrojnej. Od tej pory organizował zamachy, kampanie propagandowe i akcje zastraszania (morderstwa i sabotaż). Obecnie, według raportu sporządzonego na zamówienie Pentagonu i Departamentu Stanu USA, organizacja liczy 25 tys. członków. Źródła peruwiańskie podają, że jest w stanie zmobilizować do 60 tys. osób.

JUGOSŁAWIA POZA ONZ?

Ministrowie spraw zagranicznych krajów członkowskich EWG postanowili wystąpić o wykluczenie nowej Jugosławii z ONZ. Twierdzą oni, że Serbia i Czarnogóra, jedyne dwie republiki, które nie oddzieliły się od federacji jugosłowiańskiej nie są prawdziwymi spadkobiercami podzielonego państwa.

Francja, Wielka Brytania i Belgia, trzy kraje, które są członkami Rady Bezpieczeństwa ONZ, mają wystąpić z takim wnioskiem. "Ponieważ Jugosławia nie istnieje, nie ma powodu, żeby nowa Jugosławia była członkiem ONZ" powiedział jeden z dyplomatów. Jeśli rezolucja ta zostanie zatwierdzona, Serbia i Czarnogóra nie będą miały prawa uczestniczyć w jesiennej sesji Zgromadzenia Ogólnego, która rozpocznie się jeszcze we wrześniu.

MITTERAND NIE BOI SIĘ

W wywiadzie dla włoskiego dziennika "La Repubblica" prezydent Mitterand wyraził przekonanie, że większość Francuzów poprze w referendum traktat z Maastricht. Nie biorę pod uwagę odwrotnego wyniku - powiedział.

Na pytanie o obawy przed dominacją Niemiec w EWG, prezydent odparł, że dawne podejście nie przystaje do obecnej epoki. Wyraził ubolewanie, że w dyskusji przed referendum we Francji zarówno zwolennicy jak i przeciwnicy Maastricht straszą Niemcami. Oznacza to brak

poczucia pewności siebie. "Kto chce rozumieć Niemcy i Niemców ten musi mieć wobec nich więcej respektu" - powiedział Mitterand. Wywiadu tego udzielił na krótko przed udaniem się na operację prostaty.

RABIN PROPONUJE ZIEMIĘ ZA POKÓJ

Premier Izraela Icchak Rabin oświadczył w wywiadzie radiowym, że Izrael byłby gotów do kompromisu terytorialnego w sprawie okupowanych Wzgórz Golan, w zamian za podpisanie z Syrią traktatu pokojowego.

"Naszym pragnieniem jest doprowadzenie do pokoju z wrogimi dotąd państwami sąsiednimi, w tym z Syrią, a także Palestyńczykami" - stwierdził premier Izraela.

Rabin dodał, że w zamian za podpisanie układu pokojowego, który kończyłby definitywnie stan wojny między obu państwami, otwarcie granic, nawiązanie stosunków dyplomatycznych i normalizację, Izrael jest gotów podporządkować się rezolucjom ONZ nr 242 i 308, które nakazują zwrot Wzgórz Golan Syrii.

Było to najbardziej konkretne oświadczenie Rabina w sprawie gotowości zwrócenia Syrii części Wzgórz Golan. Syria żądała dotychczas zwrotu całości, jako warunku zawarcia jakiegokolwiek porozumienia pokojowego.

Wzgórz Golan Izrael zajął w 1967 roku, a w 1981 roku anektował. Na obszarze tym istnieją 32 osiedla żydowskie, w których mieszka około 15 tysięcy ludzi. Na tym terenie żyje podobna liczba Druzów, z których większość nie przyjęła obywatelstwa izraelskiego.

WALKI W LONDYNIE ANTYFASZYSTÓW Z NEOFASZYSTAMI

Do gwałtownych starć między neofaszystami i lewicowymi demonstrantami doszło w Londynie koło stacji Waterloo. Około 300 policjantów usiłujących rozdzielić walczące strony zostało obrzuconych kamie-

niami i butelkami. Rozpoczęła się regularna bitwa. Aresztowano 44 osoby. Wiele osób zostało rannych. Ruch na stacji, pobliskim moście i okolicznych ulicach został zablokowany.

TRWA ANTYMAFIJNA KRUCJATA

W ub. tygodniu aresztowano Giuseppe Madonia, jednego z "ojców chrzestnych" sycylijskiej mafii. Nieco później za kratki trafił Carmino Alfieri, jeden z najbogatszych mieszkańców Włoch i jednocześnie lider neapolitańskiej camorry. W piątek aresztowano w Brazylii Antonello-Cambello, uważanego za jednego z mafijnych bossów. Zaś w sobotni wieczór w innym latynoskim państwie, w Wenezueli, ujęto trzech braci Cuntrera, specjalistów od prania brudnych pieniędzy. W obu przypadkach rząd włoski niezwłocznie wystąpił o ekstradycję.

Tydzień intensywnych aresztowań, przeprowadzonych dosłownie na całym globie, poprzedziły jednak miesiące krwawego terroru, w którym zginęli m.in. słynni antymafijni sędziowie Falcome i Borsellino. Ale dla włoskich komentatorów nadal nie jest jasne, dlaczego gangsterów otwierających listę najbardziej poszukiwanych nie ujęli wcześniej. Byli wyjęci spod prawa już od ponad 10 lat. Ścigała ich nie tylko policja włoska, ale także agenci Interpolu i amerykańskich sił antynarkotycznych.

Aresztowanie braci Cuntreras jest dużym sukcesem, gdyż prowadzili oni coś w rodzaju przedsiębiorstwa prowadzącego finansowe usługi dla prawie wszystkich większych rodzin mafijnych rozsiadanych po całym świecie. Byli dla mafii nie do zastąpienia. Wyspecjalizowali się w "oczyszczaniu" pieniędzy pochodzących z handlu narkotykami.

ROSYJSKIE INTERESY IMPERIALNE

Według rosyjskiego ministra spraw zagranicznych Andrieja Kozyriewa Afganistan, Zakaukazie i Azja Środkowa pozostają terytoriami

"żywojących interesów Rosji". Rosja była wielkim mocarstwem i takim powinna pozostać - podkreślił minister. Co do Kaukazu, to w opinii szefa MSZ jest to tradycyjny region rosyjskich wpływów i Moskwa nie ma zamiaru się stamtąd wycofywać. "Będziemy bronić swoich wpływów w tym regionie i umacniać je poprzez pokojowe wysiłki wielkiego demokratycznego państwa" - powiedział Andriej Kozyriew.

PRZESZKODZIŁY KURYLE

Rada Bezpieczeństwa Rosji "wymusiła" na prezydencie odłożenie planowanej wizyty w Tokio, nie godząc się na to, by rosyjskie służby ochronne występowały w Japonii bez broni. Nalegali na to gospodarze, dający zresztą rosyjskiemu prezydentowi gwarancję pełnego bezpieczeństwa. Zdaniem komentatorów był to zwykły pretekst dla odwołania wizyty. Prawdziwym powodem ma być flaska wcześniejszych negocjacji w sprawie zwrotu Japonii Wysp Ku-

rylskich. Podczas rozmowy telefonicznej Jelcyn powiedział premierowi Japonii Koichi Kato, że musi odłożyć wizytę z powodu problemów wewnętrznych.

Dziennik Rady Najwyższej Rosji "Rossijskaja Gazeta", nazwał decyzję Jelcyna oczekiwaną, "logiczną i, być może, jedynie słuszną". Wina za impas w rosyjsko-japońskich rozmowach obarczył Japonię, wskazując, iż kampania obróbki psychologicznej ludności japońskiej osiągnęła stan psychozy narodowej, co spotkało się z reakcją zwrotną w Rosji. Pisząc o planowanym wlecu w Tokio, na którym zamierzano wręczyć Jelcynowi żądanie przekazania czterech wysp Japonii, dziennik, powołując się na badania opinii publicznej, stwierdza, że znakomita większość Rosjan poczuła się urażona i wypowiedziała się przeciwko jakimkolwiek negocjacji Japonią w obecnej chwili. Opinia dziennika odzwierciedla pozycję kierownictwa Rady Najwyższej Rosji. Dowodem na to

Jak przepowiada Borys Jelcyn, dla Rosjan nadchodząca jesień będzie ciężka, a jego przeciwnicy polityczni wykorzystają niezadowolenie społeczne do własnych celów.

jest stanowisko I zastępcy przewodniczącego Rady Najwyższej, Siergieja Filatowa, zaprezentowane wczoraj w wywiadzie dla I programu telewizji Ostankino. Stwierdził on, że sytuacja stworzona w Japonii osiągnęła stan hysterii, co uniemożliwia rozwiązanie problemów na tak wysokim poziomie, jak spotkanie głów państwa. Odwołanie wizyty Jelcyna było dla Japończyków "najgorszym z rozwiązań", jakie dopuszczali Japończycy - stwierdził szef dyplomacji Michio Watanabe.

Japońskie koła biznesu twierdzą, że w najbliższym czasie nie ma co liczyć na rozwój współpracy gospodarczej między Tokio i Moskwą. Eksperci przewidują, że w najbliższych miesiącach w stosunkach japońsko-rosyjskich nastąpi ochłodzenie. Tokijska gazeta "Nihon Keizai" stwierdziła, że rząd japoński powinien teraz bardziej surowo traktować Rosję. Japońskie gazety zgodnie podkreślają, że nie zgadzając się na oddanie Japonii Wysp Kurylskich w zamian za pomoc gospodarczą, Jelcyn ustąpił swoim przeciwnikom.

RATUJMY WSCHODNIE LANDY

Kancelerz Helmut Kohl oskarżany o chaotyczne przywództwo Niemiec w ostatnim czasie zaczął bronić zjednoczenia kraju i zaproponował wszystkim partiom kryzysowy program pomocy dla wschodnich landów. W szczególności zwrócił się do opozycyjnej SPD, aby wzięła aktywny udział w 6-punktowym "pakcie solidarności".

Kohl stwierdził, że rząd w Bonn zmuszony był wyłożyć z budżetu 150 miliardów marek rocznie i czeka go to jeszcze "przez długi czas", choć pominął milczeniem gorąco dyskutowany od tygodnia problem - skąd wzięć te pieniądze? Kancelerz zabrał głos przy okazji debaty w Bundestagu nad budżetem państwa na 1993 rok.

Kancelerz Kohl potępił przy okazji rasistowskie ekscesy i ataki na azyjantów mówiąc, że "przynosi to wstyd

naszemu krajowi". Zaapelował też o większą aktywność kościołów, szkół i klubów sportowych wobec zdezorientowanej młodzieży w byłej NRD.

WINNI ZBRODNI W JUGOSŁAWII POD SĄD

Ministrowie spraw zagranicznych 27 państw Rady Europy, obradujący w Stambule, opublikowali deklarację dotyczącą sytuacji w byłej Jugosławii. Opowiedzieli się za powołaniem międzynarodowego trybunału karnego dla osądzenia osób odpowiedzialnych za przestępstwa popełnione na ludności cywilnej. Potępił czystki etniczne, które "przypominają najbardziej ponure momenty w historii Europy". Rada Europy oznajmiła, że nie uzna żadnej sytuacji, stworzonej "polityką aktów dokonanych siłą".

"ENDEAVOUR" W KOSMOSIE

Załoga wystrzelonego 12 bm. z przylądka Canaveral na Florydzie amerykańskiego promu kosmicznego "Endeavour" przystąpiła w niedzielę do przeprowadzania eksperymentów naukowych. Mają one wyjątkowość na różne rodzaje organizmów żywych. Oprócz siedmiu kosmonautów, wśród których są: jeden Japończyk, czarnoskóra kobieta i para małżeńska, na pokładzie statku kosmicznego znajduje się 7600 much, 180 szerszeń, 4 żaby, 2 karpie i 30 zapłodnionych jaj kurzych. Para małżeńska Jan Davis i Mark Lee, zaprzeczyła wcześniejszym pogłoskom, iż w ramach eksperymentów prowadzić będą dla celów naukowych współzycie seksualne.

JELCYN OBIECUJE "CZARNĄ SKRZYNKĘ"

Archiwa KGB w sprawie zestrzelenia przez Związek Sowiecki koreańskiego samolotu w 1983 r. zostaną przekazane rządowi Korei Południowej - obiecał rosyjski prezydent Borys Jelcyn.

Jelcyn oznajmił, że podczas rozmowy telefonicznej z prezydentem

Ro Te Wu obiecał, iż przekaze mu "wszystkie materiały związane z koreańskim Boeingiem". Znaleźliśmy te dane w archiwach KGB, w tym zapis czarnej skrzynki - stwierdził Jelcyn.

PREZYDENT W ARESZCIE

Były komunistyczny prezydent Albanii, Ramiz Alla, znajduje się od soboty w areszcie domowym, oskarżony o nadużycie władzy. Oprócz niego w areszcie znajduje się już 18 byłych przedstawicieli władz komunistycznych, oskarżonych o korupcję, wśród nich żona dyktatora Envera Hodży - Nexhmije. Prokuratura zarzuca Ali i pozostałym oskarżonym sprzeniewierzenie pieniędzy państwowych i nadużycie władzy.

WOJSKA ROSYJSKIE WYCOFAJĄ SIĘ Z LITWY

Do 31 sierpnia 1993 roku wojska rosyjskie zostaną wycofane z Litwy - tej treści porozumienie podpisał w Moskwie rosyjski generał obrony, Paweł Gracow i jego litewski odpowiednik, Audrius Butkevicius, po spotkaniu na Kremlu Borysa Jelcyna i przewodniczącego Rady Najwyższej Litwy, Vytautasa Landsbergisa.

5 MLN FANATYKÓW MAO TSE-TUNGA

5 mln Chińczyków przepłynęło rzekę Jangcy-ciang, a milion rodaków podziwiali ich zmagania z rzeką z brzegu. Wśród śmiałków, którzy pokonali wpływ 5-kilometrowy odcinek rwącej rzeki, znalazło się 20 osób niepełnosprawnych i jeden 83-latek. Uczcili oni w ten sposób pamięć Mao Tse-tunga, który kilkakrotnie pokonywał rzekę w latach 60, aby symbolicznie wyrazić siłę chińskiego komunizmu.

NIEMIECKI WYWIAD OSTRZEGA JELCYNĄ

Szef niemieckiego wywiadu BND Konrad Porzner ocenił obecną sy-

tuację polityczną i gospodarczą w Rosji jako wielce niebezpieczną i groźną kryzysem o większych skutkach niż wojna w byłej Jugosławii.

Wypowiadając się na łamach kolońskiego dziennika "Express" Porzner przewiduje, że trudna sytuacja ekonomiczna, konflikty etniczne oraz spory graniczne doprowadzą do wprowadzenia w Rosji rządów autorytarnych. Realna jest również groźba obalenia prezydenta Borysa Jelcyna.

ROSJANIE NA KUBIE

W Hawanie przystąpiono do kolejnej rundy rozmów na temat wycofania z Kuby rosyjskiej brygady wojskowej, stacjonującej tam od 1963 roku. Dotychczasowe debaty nie doprowadziły do rozwiązań, ponieważ Castro upiera się przy połączeniu wycofania Rosjan z wycofaniem Amerykanów z bazy Guantanamo we wschodniej Kubie. Do Hawany przybędzie też wkrótce kolejna delegacja z Moskwy, która będzie negocjować powrót do kraju personelu z atomowej elektrowni, której budowa została wstrzymana.

SPÓR O BUNDESWEHRE

Wśród partii politycznych w Niemczech nie ma zgody co do warunków udziału Bundeswehry w akcjach poza obszarem NATO. Unia Chrześcijańskich Demokratów kanclerza Kohla potwierdza stanowisko, że żołnierze niemieccy powinni uczestniczyć w akcjach pokojowych poza obszarem NATO, prowadzonych pod egidą tego paktu lub Unii Zachodnioeuropejskiej. Natomiast minister spraw zagranicznych Kinkel z partii wolnych demokratów stoi na stanowisku, iż każde wysłanie Bundeswehry w rejon kryzysu poza obszarem sojuszu musi być poprzedzone rezolucją Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych.

HURAGAN NA HAWAJACH

Huragan "Irika" najsilniejszy od dziesięciu lat przeszedł w miniony weekend nad Hawajami. Na większości terytorium prezydent Bush ogłosił stan klęski żywiołowej. Fale morskie, których wysokość dochodziła do sześciu metrów, pozalały drogi na wybrzeżu. Wicher porwał dachy i przewody elektryczne, pozabawiając prądu dziesiątki tysięcy domów. Zginęły trzy osoby, a około stu zostało rannych.

POWODZIE W PAKISTANIE

Ponad 1600 osób poniosło śmierć w wyniku powodzi spowodowanych przez ulewne deszcze. Padły one nieustannie przez 3 dni w północnej i centralnej części kraju.

Władze obawiają się, że tragiczny bilans może być wyższy, gdyż nie napłynęły jeszcze informacje o skutkach powodzi z terenów odciętych od świata.

Są to największe powodzie w historii Pakistanu. Straty szacuje się na 120 milionów dolarów.

PO CO ZAKŁADALI?

Po blisko 3 tygodniach milczenia rząd Rosji udzielił oficjalnej odpowiedzi na protest Szwecji w związku z wykryciem aparatury podsłuchowej w konsulacie generalnym tego kraju w Petersburgu. Moskwa stwierdza, że urządzenia podsłuchowe zostały założone na początku lat 70 przez służbę bezpieczeństwa byłego ZSSR, jednakże nie były używane w ciągu następnych dwudziestu lat. Strona rosyjska zapewnia ponadto, iż w żadnym z pozostałych obiektów mieszczących przedstawicielstwa szwedzkie nie ma takiej aparatury.

ABORCYJNA STATYSTYKA

Federalny Urząd Statystyczny w Wiesbaden opublikował dane o aborcji w niektórych państwach Europy i USA w 1989 roku. W Polsce -

według Urzędu - przerwano wówczas 15 proc. ciąż. Najwięcej zabiegów przerywania ciąży wykonano w b. ZSSR. Aż 56 procent ciąż skończyło się aborcją. Podobne wartości zanotowano w innych krajach postkomunistycznych - w Bułgarii 54 proc., w CSRF 43 proc. i na Węgrzech 42 proc. Opublikowano również dane z krajów zachodnich. W 1989 roku we Francji przerwano 18 proc. ciąż, we Włoszech 25, w USA 28, a w RFN - 10 proc.

PERKINS ZMARŁ NA AIDS

W Hollywood we własnym domu zmarł popularny znany aktor amerykański, bohater filmów Hitchcocka, Anthony Perkins. W ostatnich chwilach 60-letniego aktora towarzyszyła żona i dwóch synów. Zmarły pozostawił po sobie testament, w którym pisze: "Jest wielu ludzi na świecie, którzy uważają, że ta choroba to kara od Boga. Ja jednak myślę, że została naślana na ludzi, aby uczyć ich miłości, zrozumienia i cierpliwości wobec bliźnich".

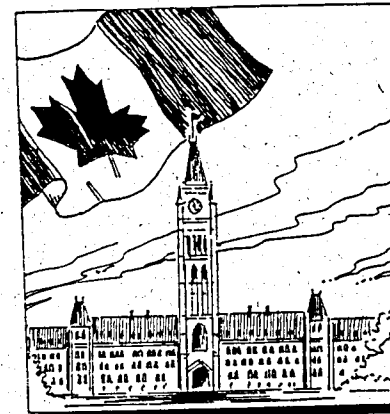
I DYWIZJA PANCERNA

Dnia 27 września (niedziela) br. będzie wielkim uroczystym dniem Stowarzyszenia Żołnierzy 1 Dywizji Pancерnej w Kanadzie.

STOW. ŻOŁNIERZY 1. DYWIZJI PANCRNEJ w Toronto

BANKIET

z okazji 50-letniej ROCZNICY POWSTANIA 1. DYWIZJI oraz POSWIECENIE SZTANDARU w NIEDZIELE, 27 WRZEŚNIA 1992 R. Początek godz. 14.00 w DOMU S.P.K., 208 Beverly St., Toronto Bilet wstępu \$35.00 od osoby

zostało w szczegółach opracowane. Manning uważa, że opinia publiczna powinna się w sprawie konstytucji wypowiedzieć po wysłuchaniu debaty parlamentarnej, nieco lepiej zorientowanych w sprawie posłów.

Oczywiście francuscy separatyści z przywódcą Jackem Parizeau są nadal przeciwni propozycjom zmian. Kampania "za" prowadzą konserwatyści w zgodzie z liberalami.

PREMIER ALBERTY ODCHODZI

Premier Alberty Don Getty zapowiedział, że Jesienią składa urząd. Getty pragnie pozostać posłem. Jest członkiem partii konserwatywnej i zwolennikiem porozumień konstytucyjnych. Getty domagał się tego, co porozumienia gwarantują, a mianowicie równej dla wszystkich reprezentacji senackiej i wybieralności tej wyższej izby parlamentarnej. Dlatego zaskoczeniem ubiegłego tygodnia była zapowiedź rezygnacji. Getty cieszy się nie tylko w prowincji pewną charyzmą. 59-letni polityk zaczynał karierę jako sportowiec - futbolista, dorobił się na nafcie. Do polityki przyszedł już jako człowiek sukcesu.

NOWA PERSPEKTYWA

Jeśli 26 października referendum opowie się za pakietem reform konstytucyjnych, wkrótce potem ma nastąpić spotkanie premierów prowincji z premierem Mulroney w celu negocjacji porozumień gospodarczych między prowincjami i rządem federalnym. Chodzi o ustalenie metod i zakresu znoszenia barier celnych włącz obowiązujących między prowincjami, które w niektórych przypadkach są wyższe niż z innymi krajami.

CIEKAWO KTO PRZECIWCZYLI KOMUNISCI SZTURMUJĄ

Całkiem przypadkowo w okolicach Islington w Toronto reporter ECHA zobaczył na słupie ulotkę o mylącym tytule "Komunikat". Była to informacja, że komunistyczna partia Kanady (Marksisci Lenińscy) protestują przeciw "antydemokratycznemu procesowi" reformy konstytucyjnej. Towarzystwo zorganizowało 5 września forum "na rzecz demokratycznej odnowy". Komuniści organizują kampanię pod hasłem "Vote 'no'" i organizują koalicję, biuletyn, wzywają do organizowania komitetów, a nawet w przyszłości krajowego komitetu. Miejsce zebrania komitetu 13 września nie zostało ogłoszone publicznie. Kampanię organizuje Jeffrey Goodman i Steve Rutchinski.

MERYTORYCZNIE

Również za to ze skrajnie odmiennych pozycji przeciwstawiła się reformom prawicowa Partia Reform. Manning krytykuje pakiet propozycji referendum za brak precyzji i głosowanie nad czymś co prawnie nie

Getty nie wskazał jeszcze swego następcy.

AZJACI POZOSTAJĄ CZUJNI

Michael Wilson minister handlu Kanady przebywał w stolicy Tajlandii, gdzie uczestniczył w kolejnej rundzie APEC, czyli organizacji współpracy gospodarczej krajów Pacyfiku i Azji. Wilson przybył na spotkanie jako gość i obserwator, a głównie w odpowiedzi na ostrą reakcję Japonii na podpisane niedawno porozumienie pomiędzy Kanadą, USA i Meksykiem o wolnym handlu (Nafta). Wilson pragnął uspokoić Azjatów, że obecny ruch stworzenia wspólnego rynku nie zagraża tak bardzo im interesom. Wiadomo jednak, że stworzenie własnego taniego rynku pracy może obronić kontynent amerykański przed inwazją gospodarczą i handlową azjatyckich tygrysów.

KANADYJCZYCY DO SOMALII

Kanada wysyła do Somalii 750-osobowy oddział żołnierzy sił poko-

DON GETTY

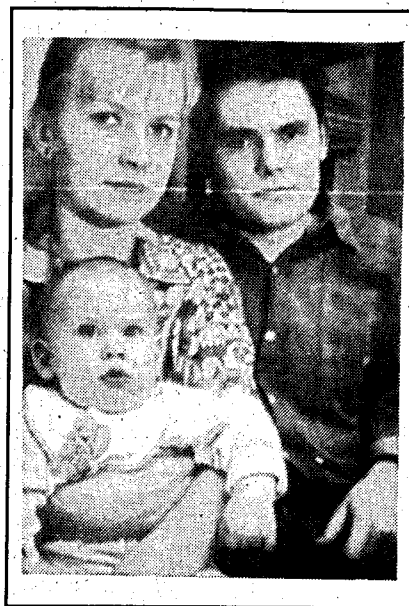
jowych, których zadaniem będzie pomoc w zakończeniu bratobójczej wojny pomiędzy grupami plemiennymi, z których niektóre uzbrajane są i szkolone przez komunistów. W wyniku przedłużającego się konfliktu w Somalii panuje głód i o azyl w Kanadzie proszą tysiące uchodźców. Rząd Kanady przeznaczył na pomoc żywnościową dla głodujących uchodźców blisko 20 tysięcy w zbożu zakupionym od kanadyjskich farmerów. Kanada przyjęła już 15 tysięcy uchodźców z Somalii. Ministerstwo Imigracji rozpatruje projekt uruchomienia programu dla uchodźców z tego kraju podobnego do programu, którym objęci byli w latach 80 Polacy.

PRZYSPESZYĆ

Minister imigracji Bernard Valcourt wystąpił na forum senatu domagając się poparcia swego projektu przyspieszenia procedur azylanckich. Jak wiadomo system jest zawalony podaniami i trzeba go popchnąć specjalnymi regulacjami, co w tutejszej terminologii określa się jako "bachlog". Projekt przewiduje szybkie przesłuchania, a zarazem szybkie odrzucenia kandydatów do azylu. Ostatnio na łamach prasy kanadyjskiej przewalila się kampania krytyki przyspieszenia wbrew ewidentnemu interesowi podatnika, który zmuszony jest utrzymywać wiele mieszczy, a nawet obecnie lat osoby starające się o azyl bądź też tolerować sytuację, że otrzymują oni prawo pracy w obecnych recesyjnych warunkach.

WRACAJĄ

Czy poznajecie te twarze. Marzenna Tomala z córką Agatą i Piotrem Żujewskim, szczęśliwie wracają do Kanady. Opuścili kraj w lutym w wyniku decyzji władz imigracyjnych. Ich jednoroczna córeczka urodziła się w Kanadzie i posiada obywatelstwo. Rodzice uciekli z Polski w 1988 roku i poprosili o azyl. Dopiero po 3 i pół roku uzyskali przesłuchanie. W międzyczasie nauczyli się języka, zdążyli znaleźć pracę, pobrać się i na

świat przyszła Agata, jak również w Polsce zniesiono stan wojenny i ogłoszono pierwsze wybory. Władze imigracyjne jak w wypadku większości Polaków w podobnej sytuacji nie uznały ich prośby o azyl. Małżeństwo opuściło Kanadę samodzielnie nie poddając się deportacji i tym samym nie zamykając sobie szansy powrotu do Kanady. Wokół decyzji rozpętała się kampania protestów, bowiem zarówno długi okres oczekiwania, jak i warunki odmowy azylu wydały się nie tylko Polakom w Kanadzie niesprawiedliwe. Żujewscy przeszli badania lekarskie i policyjne i wracają do Kanady.

JEDNA FIRMA RÓŻNE ZNAKI

Air Canada i Canadian Airlines zawarły ostatecznie porozumienie o scaleniu firm. Połączy je wspólna holdingowa kompania, która będzie obecnie monopolistą na kanadyjskim rynku pasażerskich przewozów lotniczych. Mimo uspokajających zapewnień może to oznaczać wzrost cen biletów lotniczych, bowiem na większych trasach kampania nie będzie miała konkurencji. Dla niepoznaki i oszczędności obie linie zachowają oznakowania, druki firmowe i nazwy. W wyniku połączenia pracę straci 6000 osób. Choć jest

to mniejsza liczba niż przewidywanych 10-12 tysięcy w wypadku połączenia z przewoźnikiem amerykańskim. Nie udało się też w wyniku oporu związków zawodowych CAW wykupić udziałów tych firm dla zachowania ich integralności. Obecnie występuje wymiana akcji przedsiębiorstwa. Jeżeli nie dojdzie do zaostrzenia przepisów regulacyjnych akcje te powinny utrzymać tendencję zwykłą. Firma ma na kanadyjskim rynku mocną pozycję.

PODATKI TEMAT NR 1

W ub. tygodniu w krótkim polsko-angielskim komunikacie informowaliśmy o planie reformy podatkowej nieruchomości w Ontario. Miasto się podzieliło na tych za i przeciw reformie. Mieszkańcy centrum Toronto w liczbie ponad 200 tysięcy mogą się spodziewać znacznego podwyższenia podatków. Z kolei mieszkańcy obrzeży - Scarborough, City of York, Etobicoke (w sumie ponad 56% mieszkańców) - obniżenia. Saldo różnic podatkowych waha się od minus 3000 dol. do 500 dol. na plus rocznie. W metropolii torontońskiej zawrzało, 34 radnych (tych z centrum głównie rzecz jasna jest przeciw), 6 burmistrzów też nie chce reformy. A podatnik? To zależy, gdzie mieszka.

LEPSZE UBEZPIECZENIA

Szykuje się reforma ubezpieczeń samochodowych. Wbrew zapowiedzi rządzącej w Ontario NDP nie będzie to upaństwowienie systemu ubezpieczeń, ale jak się wydaje, korzystne dla ubezpieczających się zmiany. W projekcie ustawy nr 164 zakłada się więcej uprawnień do roszczeń o odszkodowanie z tytułu cierpienia i bólu, a także rehabilitacji. Obecnie roszczenia te zostały zredukowane. Nie będzie natomiast można w myśl ustawy skarżyć z tytułu utraty dochodów związanych z wypadkiem. Wszystko to ma się odbyć kosztem utrzymania obecnych składek ubezpieczeniowych. Kompanie już prowadzą lobbyng w parlamencie Ontario. Grożą wzrostem składek o 20%. Projekt będzie prezentowany w styczniu.

POLITYKA

Ostatnie ostrzeżenie

Pod hasłem "To ostatnia pokojowa manifestacja "Solidarności" w Warszawie odbyła się demonstracja członków NSZZ "Solidarność" Regionu Mazowsze. Wzięło w niej udział ponad 5 tys. osób.

W manifestacji uczestniczyli przedstawiciele wszystkich większych zakładów Mazowsza, a także reprezentanci "S" z Regionu Świętokrzyskiego, Półniska, Elku, Siedlec, Małopolski. Przez głośniki odczytywano oświadczenie informujące o tym, że demonstracja jest ostatnią pokojową manifestacją w Warszawie. Jest ona ostrzeżeniem i wezwaniem elit rządzących do opamiętania się, skończenia z "lichwiarską złodziejską prywatyzacją", rządzeniem oderwanym od realiów w jakich żyje naród. "Sprowadzenie na ziemię będzie bardzo bolesne" - głosi oświadczenie.

Przy pomniku Witosa odbył się półgodzinny wiec, na którym Maciej Jankowski powiedział m.in., że aby reformy były konstruktywne, musi być w nie zaangażowane społeczeństwo. Aby tak się stało, musi zostać opracowany spójny program gospodarczy uwzględniający realia i koszty społeczne. Jeżeli tak się nie stanie, w Polsce powstanie południowoamerykański model kapitalizmu. "Nie chodzi o to, by wszyscy mieli po równo i byli bogaci. Chodzi o to, by można było się dorobić własną pracą, a nie miejscem w układzie" - stwierdził Jankowski. Powiedział także, że za to, iż w Polsce dochodzi do ogromnych nadużyć i nieefektywności reform ponoszą odpowiedzialność

wszyscy, ale przede wszystkim rządzący, u których zanika odpowiedzialność polityczna i zawodowa. Dlatego potrzebna jest lustracja polityczna oraz weryfikacja kwalifikacji ludzi władzy.

Stwierdzenie ministra Kuronia o tym, że straszy się pistoletem przedstawionym do skroni rządowi, szef regionu skomentował: "Słyszałem to już za komuny".

Po wiecu manifestacja ruszyła pod Sejm z okrzykami "Chcemy posłów, a nie osłów", "Sprywatyzować Lewandowskiego", "Dziś przejdziemy, następnym razem zostaniemy" oraz hasłami na transparentach: "Agenci we władzy - nędza w narodzie", "Precz z Wałęsą", "Dość rządów kryptokomuny", "Olszewski na Prezydenta".

Delegacja związkowców przekazała posłom petycję z postulatami m.in. opracowania strategii rozwoju gospodarczego, wzmocnienia kontroli nad pracodawcami łamiącymi kodeks pracy i prawo podatkowe, zniesienie popiwku, stworzenie zachęt do inwestowania w nowe miejsca pracy, opracowania nowego prawa związkowego. Podobną petycję demonstranci chcieli przekazać przedstawicielom URM. Nikt jednak do nich nie wyszedł. Związkowcy przykleili dokumenty plastrami do drzwi gmachu. Rozległy się gwizdy, okrzyki: "złodzieje", "ministrowie do roboty".

Demonstracja zakończyła się przed bramą Belwederu. Część osób nie rozeszła się jednak od razu i przez pół godziny domagała się rozmowy z Lechem Wałęsą.

Przed Belwederem na czoło wysunęły się transparenty "Precz z Wałęsą" i "Olszewski na prezydenta".

Belweder obruszony

Szef Gabinetu Prezydenta minister Mieczysław Wachowski, skierował list do Macieja Jankowskiego, w którym wyraża "zdziwienie przebiegiem demonstracji", a "zwłaszcza jej częścią przed siedzibą prezydenta". "Zdziwienie - bowiem jak mają się postuluaty przekazane głowie państwa w trakcie osobistej rozmowy pana z

prezydentem - do haseł skandownych przez uczestników manifestacji" - pisze Wachowski. Dodaje, że "wiele z nich - najkrócej rzecz ujmując - było ordynarnych". "Sądzimy, że nie wpływa to korzystnie na atmosferę, która winna towarzyszyć konsolidacji sił proreformatorskich, o co usilnie zabiega prezydent, a także rząd oraz związek. (...) Sądziliśmy, że pan, jako doświadczony działacz "S" przedkłada polityczną rozwagę i odpowiedzialność nad demagogiczne hasła, których destrukcyjna siła może naruszyć funkcjonowanie państwa".

Strajk w Tychach zakończony

Negocjacje w tyskiej FSM, w których mediatorem był metropolita katowicki abp Damian Zimoń zakończyły się sukcesem. W ich wyniku został przerwany strajk, który trwał od 22 lipca. Protestujący ograniczyli swe żądania placowe, dyrekcja FSM cofnęła decyzję o dyscyplinarnym zwolnieniu 400 spośród uczestniczących w okupacji fabryki pracowników.

Dwugodzinny strajk ostrzegawczy Sieci

Dwie godziny trwała akcja protestacyjna, zorganizowana przez Krajowe Porozumienie Komisji Zakładowych NSZZ "Solidarność" (tzw. Sieć). Nie wszystkie komitety należące do "Sieci" włączyły się do strajku, a w niektórych protest przybrał inne formy od zapowiedzianych. Sporadycznie w akcji uczestniczyły też związki branżowe.

Strajk ostrzegawczy odbył się m.in. w Stoczni Gdańskiej, Hucie "Warszawa", Hucie T.Sendzimir, radomskim "Radoskórce", Fabryce Lokomotyw "Fablok" w Chrzanowie i Zakładach Mechanicznych w Tarnowie.

Protestujący domagali się od rządu m.in. określenia efektywnej polityki gospodarczej państwa, rozwiązania problemu zadłużenia przedsiębiorstw oraz określenia stosunków własności tych zakładów. Ponadto żądano zniesienia popiwku, wprowadzenia

Jednolitego systemu podatkowego i prawnego oraz uregulowania systemu rent i emerytur. Protestujący żądali również zreformowania systemu bankowego oraz zabezpieczenia prawnego przed aferami i nadużyciami.

W wielu zakładach strajkujący domagali się podwyżek płac i wprowadzenia indeksacji wynagrodzeń. Wyrażali też zaniepokojenie z powodu znacznego wzrostu cen żywności w ostatnich tygodniach.

Miedź grozi strajkiem

Międzyzakładowy Międzyzwiązkowy Komitet Strajkowy w KGHM "Polska Miedź" S.A. zapowiedział, że jeżeli do środy zarząd kombinatu nie podejmie rozmów na temat realizacji postulatów placowych, to wystąpi do załogi o odwołanie strajku.

MMKS ostrzegł także zarząd i Radę Nadzorczą "Polskiej Miedzi" oraz Ministerstwo Przekształceń Własnościowych przed "podejmowaniem

jakichkolwiek rozmów na temat wprowadzenia do KGHM kapitału zagranicznego".

Zdaniem Komitetu Strajkowego przemysł miedziowy w Polsce jest nowoczesny i rentowny i nie wymaga udziału kapitału zagranicznego.

Senat przyjął Małą Konstytucję dodając 41 poprawek

Senat po dwudniowej debacie w czasie trzygodzinnego głosowania wprowadził do tekstu małej konstytucji 41 poprawek. O tym, czy będą one uwzględnione w tekście przedstawionym prezydentowi do podpisania, zdecyduje teraz Sejm.

W ostatecznym głosowaniu 59 senatorów było za przyjęciem całości ustawy z poprawkami, podczas gdy niezbędne minimum wynosiło 58 głosów. Przeciw było 21, a wstrzymało się od głosu 6 członków izby wyższej parlamentu. Senatorowie

chcą m.in., aby dla odrzucenia ich poprawek potrzebna była w Sejmie większość dwóch trzecich.

Senat przegłosował także inne propozycje zmian wzmacniających jego ustrojową pozycję. Chce m.in., aby rozwiązanie parlamentu wymagało zgody obu izb połączonych w Zgromadzenie Narodowe, a nie tylko samego Sejmu (jak przewidywała wersja poselska). Zgody Senatu wymagałaby również decyzja o przedłużeniu stanu wyjątkowego. W debacie senator Zbigniew Romaszewski przestrzegł, że przyjęcie Małej Konstytucji bez tych zmian będzie początkiem "likwidacji izby wyższej".

Przegłosowano skreślenie wymogu proporcjonalności w wyborach do Sejmu. Problem ten był przedmiotem dużych kontrowersji także w niższej izbie.

Senat proponuje również zmianę rotacji przysięgi prezydenta, premiera i ministrów. Wcześniej Sejm zdecydował, że do podstawowego tekstu można dodać zdanie: "Tak mi dopomóż Bóg". Według wersji senackiej słowa te są integralną częścią przysięgi, choć osoba obejmująca urząd może je pominąć.

Odrzucono poprawki korzystne dla prezydenta. Senatorowie nie poparli propozycji przyznania mu prawa wnioskowania o odwołanie rządu. Odrzucono również poprawkę upraszczającą tryb powoływania rządu.

Gdyby ją przyjęto, powołanie rządu przez prezydenta lub Sejm wymagałoby konieczności większości bezwzględnej. Jeśli Sejm nie byłby w stanie wyłonić takiej większości, prezydent miał uzyskać prawo rozwiązania parlamentu lub powołania na pół roku rządu "prezydenckiego". Wersja sejmowa przewiduje w razie niemożności powołania rządu większością bezwzględną, możliwość jego poparcia większością zwykłą (głosy wstrzymujące się traktowane są wówczas jako korzystne dla gabinetu). Dopiero brak większości zwykłej uprawnia prezydenta do rozpisania nowych wyborów lub mianowania rządu prowizorycznego.

Poprawki Senatu mogą być odrzucone przez Sejm większością dwóch trzecich. Po ich rozpatrzeniu projekt Małej Konstytucji wymaga podpisu prezydenta.

Koalicja dla Rzeczypospolitej

Spotkanie inaugurujące działanie koalicji partii prawicowych i niepodległościowych ma się odbyć 20 września - zapowiedział w Łodzi były premier Jan Olszewski.

Akces zgłosiły: Forum Chrześcijańsko-Demokratyczne (w Sejmie pod nazwą Ruch dla Rzeczypospolitej, jego liderem jest Olszewski), Ruch III Rzeczypospolitej (Jan Parys - minister obrony w rządzie Olszewskiego), Polska Partia Niepodległościowa (Romuald Szeremietiew - wice-minister obrony w rządzie Olszewskiego) oraz Chrześcijańsko-Demokratyczne Stronnictwo Pracy i Chrześcijańsko-Demokratyczne Stowarzyszenie Ludowe.

- To będzie alternatywa dla układu wywodzącego się z koncepcji Okrągłego Stołu, która wraca po obaleniu mojego rządu - powiedział Olszewski.

Zdaniem Jana Olszewskiego, dla utrzymania autentyczności nie tylko reformy, ale suwerenności i niepodległości "konieczne jest powołanie wspólnego ugrupowania o rodowodzie niepodległościowo-demokratycznym, które przedstawiłoby własny plan przebudowy systemu społeczno-gospodarczego i byłoby gwarantem obrony systemu demokratycznego". Podczas spotkania w Hucie Katowice Jan Olszewski zapowiedział w przyszłym tygodniu przedstawienie zarysu takich założeń.

Byli PZPR-owcy biorą pod uwagę przyspieszenie wyborów

Nielojalność ugrupowań wobec wyborów, podziały w partiach, powstawanie nowych klubów, które nie mają swej legitymacji wyborczej, konieczność stworzenia kalendarza

reform społeczno-politycznych (ustalenie terminów uchwalenia konstytucji, wprowadzenia reformy administracji) - to przesłanki do poważnego rozważenia możliwości przeprowadzenia przedterminowych wyborów do parlamentu, twierdzi przywódca SdRP Aleksander Kwaśniewski.

Prezydent powiedział

Prezydent Lech Wałęsa w wywiadzie udzielonym I Programowi Polskiego Radia powiedział, że lustracja jest tematem "słusznym, ale zastępczym". Zdaniem prezydenta "trzeba być wrogiem Polski", żeby w sytuacji wymagającej reform i jedności "toczyć boje".

Na pytanie dziennikarza Polskiego Radia dla Zagranicy, czy w przypadku, gdyby obecnemu rządowi i elitom władzy nie udało się w ciągu pół roku przełamać zjawisk kryzysowych prezydent wzięłby na siebie odpowiedzialność za trwanie tego gabinetu - prezydent Lech Wałęsa odpowiedział: "Jako polityk, który nie chciał, ale musiał i jest w tym miejscu, nie mogę pozwolić na to, by Polska w swojej nadziei, w swoich trudnościach miała tylko jedno rozwiązanie. Gdyby ono padło, to co by było? I w związku z tym, będę miał co najmniej drugie rozwiązanie. Nie po to, aby to pierwsze burzyć, tylko w odpowiednim momencie, gdyby ono nie zdało egzaminu, natychmiast mieć drugie. Jako praktyk polityk mam zawsze jeszcze jedną kartę w rękawie".

Demonstracja przeciw Wałęsie

We Wrocławiu odbyła się manifestacja przeciwko Lechowi Wałęsie. Zorganizowała ją Partia Wolności oraz Ruch III Rzeczypospolitej. Przewodniczący Partii Wolności Kornel Morawiecki określił prezydenturę Wałęsy jako destrukcję państwa i życia politycznego. Antoni Rynkiewicz z Ruchu III Rzeczypospolitej skrytykował rząd uznając, że jest narzędziem w rękach Belwederu. Inny mówca powiedział, że zmiany do-

wódców okręgów wojskowych są drugim etapem zamachu, który miał miejsce w czerwcu, zwłaszcza iż dowódcą Dolnośląskiego Okręgu Wojskowego został fanatyczny gen. Janusz Ornatowski - żarliwy obrońca Jaruzelskiego i stanu wojennego.

Samooobrona przeciw dyktatowi Banku Światowego

"Nie dla Maastricht - tak dla Europy", "Silne rolnictwo - silna Europa". Pod takimi hasłami demonstrowali członkowie "Samooobrony", Związku Niemieckich Rolników. Manifestacje odbyły się po obu stronach granicy polsko-niemieckiej w Olsztynie oraz Forst.

- Wspólnie musimy stawić czoła temu, co dzieje się w Europie i na świecie - dyktatowi Banku Światowego, ustaleniom z Maastricht - powiedział lider "Samooobrony" Andrzej Lepper.

Przemawiając do przedstawicieli rolników, przedstawiciel Instytutu Schillera Uwe Friesecke powiedział m.in., że "obecny kryzys jest wynikiem błędnej polityki mafii ludzi sprawujących rządy, dla których własne interesy są ważniejsze niż interes narodu".

Suchocka i Rokita na Sejmiku

- Państwo musi być państwem rządym i państwem prawa - powiedziała na Krajowym Sejmiku Samorządu Terytorialnego premier Hanna Suchocka.

Szef URM Jan M. Rokita stwierdził natomiast, że wojewoda to "facet, którego premier przywozi w teczce", ponieważ reprezentuje on interesy państwa wobec społeczności lokalnej.

Hanna Suchocka podkreśliła, że jej rząd zamierza doprowadzić reformę samorządową przynajmniej do momentu, w którym stanie się ona nieodwracalna. - Na tej drodze - powiedziała - czeka nas wszystkich wiele rozmaitych przeszkód, jak choćby nieuniknione zmiany podziału terytorialnego kraju.

Szef MSW: Lustracja niedobra

Minister spraw wewnętrznych Andrzej Milczanowski przedstawił członkom Politycznego Komitetu Doradczego przez Ministra Spraw Wewnętrznych analizę skutków kadrowych wejścia w życie ustaw lustracyjno-dekomunizacyjnych w MSW oraz w podległych mu urzędach i jednostkach. Podkreślił, że wprowadzenie tych projektów uniemożliwi sprawne działania policji, straży granicznej i służb specjalnych przez wiele lat.

Jak poinformował Piotr Szczyński pełniący obowiązki rzecznika MSW, Komitet zobowiązał ministra Milczanowskiego do przedłożenia sejmowym komisjom, które będą się zajmowały tą problematyką, szczegółowej analizy dotyczącej omówionych problemów wraz ze skutkami poszczególnych rozwiązań.

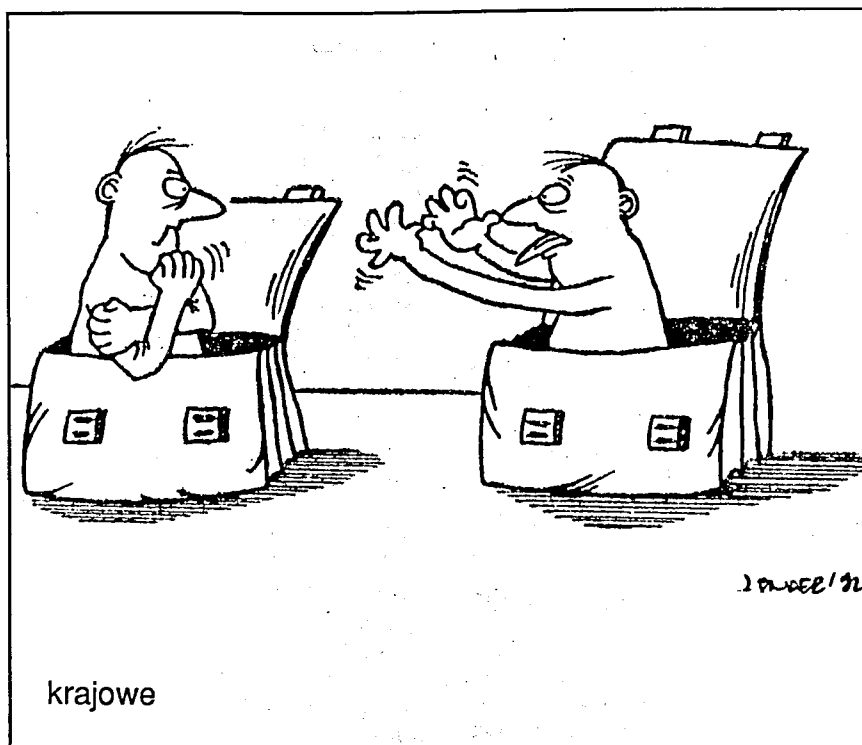
Znowu Pawlak?

W kuluarach sejmowych głośno o tym, że Belweder zabiega o wzmocnienie obecnego układu rządowego przez PSL. Prezydent i politycy koalicji obawiają się, że gabinet Suchockiej może utracić głosy posłów "Solidarności", a co za tym idzie, większość w parlamencie.

PSL skłonne byłoby wejść do rządu w wypadku, gdyby premierem został ponownie lider tej partii, Waldemar Pawlak. W zrekonstruowanym gabinecie kluczową rolę miałby odegrać Andrzej Olechowski, a Tadeuszowi Mazowieckiemu (którego Wałęsa przyjął; nieoficjalnie w Belwederze) powierzono by kierowanie MSZ. Krzysztof Skubiszewski byłby mile widziany jako prezydencki doradca.

Chory na optymizm

Wicepremier Henryk Goryszewski powiedział, że obecny rząd "jest do wyborów w 1995 roku". "Premier, wicepremierzy muszą być chorymi na optymizm, bo wtedy tym optymizmem zarażają otoczenie. Wtedy odbiera się przeciwnikowi szansę" - stwierdził. Oceniając rząd powiedział,

krajowe

że "funkcjonuje dość dobrze". Przyznał, że są pewne "rysy i zgrzyty", co jednak - jego zdaniem - jest sprawą normalną w rządzie koalicyjnym. W tym "przeważa dążenie do ułożenia stosunków". Powiedział też, że "koalicji potrzeba około 30 głosów więcej, ażeby spokojnie móc iść z każdym głosowaniem do parlamentu, z wyjątkiem głosowań konstytucyjnych", a poszerzenie koalicji stwarza kłopoty, bo wymaga nowego rachunku udziału w niej. Wyraził nadzieję na poprawę sytuacji gospodarczej kraju, "gdybyśmy w przyszłym roku osiągnęli 4-procentowy wzrost produktu narodowego".

Prezydent grozi palcem

Podczas spotkania w Belwederze prezydent Lech Wałęsa ostro skrytykował ministra sprawiedliwości Zbigniewa Dykę za sposób likwidowania przestępczości gospodarczej oraz niedotrzymanie przez resort terminów wyjaśnienia największych afer, Wałęsa powiedział m.in.: "Jestem bardzo niezadowolony z tych terminów. Mówiłem o nich społeczeństwu opierając się na stwierdzeniach pańskiego resortu. Terminy

minęły (...) Wierzyłem pańskim poprzednikom, że jak prokurator da słowo, to nie ma mowy, musi dotrzymać (...) Teraz społeczeństwo mówi: Wałęsa oszukałeś nas.

Minister Dyka tłumaczył się, że problem afer przypomina operację chirurgiczną. Przewidywana na godzinę - przedłuża się, gdyż w jej trakcie pojawiają się nowe siedliska chorób, które trzeba usuwać.

OBRONNOŚĆ

Onyszkiewicz przeciw lustracji

MON dało wyraz swojemu zaniepokojeniu możliwością poddania kadry zawodowej wojska lustracji. Do redakcji rozesłano "Informację na temat przewidywanych skutków przeprowadzenia w Siłach Zbrojnych RP lustracji w oparciu o zgłoszone projekty".

Zdaniem kierownictwa resortu obrony zastosowanie ustawy lustracyjnej (z wyjątkiem projektu KLD, z którego treści nie wynika jednoznacznie, iż znalazłby on zastosowanie wobec żołnierzy zawodowych) ozna-

czaloby w praktyce pozbawienie sił zbrojnych blisko 100 proc. kadry dowódczej od szczebla pułku wzwyż. Tą restrykcyjną ustawą objęty byłby również stary korpus partyjno-polityczny, m.in. wykładowcy przedmiotów humanistycznych wszystkich uczelni wojskowych, dyrygenci, kapelmistrzowie i członkowie orkiestr wojskowych, redaktorzy i dziennikarze prasy wojskowej itd. Zapis ustawy objąłby także żołnierzy obecnych Wojskowych Służb Informacyjnych i Zandarmerii, gdyż praktycznie wszyscy wywodzą się z Zarządu II Sztabu Generalnego WP i WSW. Oznaczałoby to likwidację tych służb.

Parys: ostatnia nominacja w wojsku to niewypał

Lider Ruchu III Rzeczypospolitej Jan Parys skrytykował m.in. koncepcję ministra Onyszkiewicza podpisania polsko-rosyjskiego porozumienia o współpracy wojskowej. Stwierdził, że taka umowa potrzebna jest raczej w odniesieniu do NATO, jako czynnika gwarantującego bezpieczeństwo europejskie, a nie do Rosji niosącej destabilizację.

Parys z dużym sceptycyzmem odniósł się również do ostatnich nominacji na stanowiska szefów okręgów wojskowych: "Znam tych wszystkich ludzi z racji zajmowanego przeze mnie stanowiska. Jest to oznaka regresu. Pomijam już to, że jeden z generałów, który otrzymał wysokie stanowisko jest notorycznym alkoholikiem i nadaje się wyłącznie do odsunięcia. Ale generalnie jest tak, że nie przyszedł nikt nowy, tylko pozmieniano ludzi na stanowiskach. Zrobiono zmiany pozorne, by oszukać opinię publiczną".

Galuszko nie wyjdzie

Roman Galuszko pozostanie w więzieniu - zdecydowała Izba Wojskowa Sądu Najwyższego.

Oskarżony kategorycznie oświadczył, że odmawia odbycia zasadniczej służby wojskowej. Tego rodzaju postawa nie daje podstaw do prognozowania, iż w razie warunkowego

zawieszenia wykonywania kary oskarżony nie popełni ponownie podobnego przestępstwa" - brzmi uzasadnienie wyroku Izby Wojskowej Sądu Najwyższego. Sędziowie uznali, że rewizja nadzwyczajna prokuratora generalnego (wnosząca o warunkowe zawieszenie wykonywania kary na 3 lata i oddanie Galuszki pod dozór kuratora sądowego) nie jest zasadna. Zawieszenie kary możliwe byłoby wówczas, gdyby "istniała dodatnia prognoza i takiemu rozstrzygnięciu nie sprzeciwiałyby się względy na społeczne oddziaływanie kary".

- Romek i tak nie wierzył w pozytywne rozpatrzenie wniosku - powiedział brat Romana Galuszki, Janusz. - Teraz liczymy tylko na prezydenta, bo jemu przysługuje prawo łaski.

Z prośbą o ulaskawienie zwrócili się już do Lecha Wałęsy rodzice skazanego.

GOSPODARKA

Plajta "El-Gazu"

Sąd Wojewódzki w Gdańsku oddalił rewizję wniesioną przez pełnomocnika gdyńskiego "El-Gazu" domagającego się uchylecia postanowienia Sądu Rejonowego z 10 lipca br. o upadłości tego przedsiębiorstwa. Zobowiązania bankrutą wobec dłużników wynoszą ponad 700 mld zł.

Wniosek o ogłoszenie upadłości zgłosiło wiosną przedsiębiorstwo zagraniczne "Sapell" z Sopotu, któremu "El-Gaz" był winien blisko 3 mld zł za zamówione i nie odebrane 300 tysięcy etui do kaset wideo. W maju strony zawarły ugodę, na mocy której firma Leksztonia miała wykonać na rzecz przedsiębiorstwa "Sapell" prace remontowo-budowlane. Wobec niedotrzymania warunków soppckie przedsiębiorstwo podtrzymało wniosek o upadłość.

Od lipca zgłosiło się kilkunastu wierzycieli oczekujących zwrotu łącznej kwoty 716 mld zł. Pomorski Bank Kredytowy ze Szczecina ma

nadzieję na zwrot 540 mld zł., Bank Rozwoju Eksportu - 108 mld zł., Wielkopolski Bank Kredytowy - 31 mld. Poza tym "El-Gaz" zalega z należnościami na rzecz ZUS i skarbu państwa.

W firmie urzęduje syndyk masy upadłościowej, którego zadaniem jest sprzedaż majątku w celu spłaty długów. Od wyroku przysługuje wprowadzić prawo wniesienia rewizji nadzwyczajnej, ale - jak poinformował przewodniczący składu orzekającego w tej sprawie, sędzia Zbigniew Romala - wniesić ją może minister sprawiedliwości lub prezes Sądu Najwyższego, a nie pełnomocnik bankruta. Rewizje nadzwyczajne stosuje się w przypadkach rażąco naruszających prawa w toku postępowania procesowego.

Denominacja odroczone

Zapowiadana na początek przyszłego roku denominacja złotówki najprawdopodobniej nie dojdzie do skutku.

Warunkiem przeprowadzenia i powodzenia takiej operacji jest niska inflacja. Tymczasem na skutek pogłębiającego się deficytu budżetowego w przyszłym roku będzie ona wyższa niż przewidywane 20 proc. ;

Denominacja jest procesem skomplikowanym i kosztownym. Nie oplaca się "odchudzać" złotówki bez gwarancji, że po krótkim czasie znów nie przybędzie zer w obliczeniach. Jedyne inflacja jednocyfrowa może zapewnić stabilizację obrotu finansowego i systemu gospodarczego.

Nowe banknoty i monety zostały już wyprodukowane. Denominację trzeba przeprowadzić - prędzej czy później. Jest konieczna choćby dlatego, że na rachunkach i w maszynach liczących brakuje już miejsca na zera. Narazie jednak nie wiadomo, kiedy projekt ustawy zostanie przedłożony Sejmowi.

Ropa z Bałtyku

Sto sześćdziesiąt ton ropy na dobę pompuje się z próbnego tworu eksploatacyjnego "Petrobalticu". Zasoby złoża pod dnem Bałtyku, odkrytego na północ od Rozewia, oceniane są

na 10 mln ton ropy i 5 mld m sześć. gazu ziemnego. Główny Geolog Kraju, Maciej Wilczyński powiedział, że wystarczyłoby to dla Trójmiasta na 30 lat. W najbliższym czasie będzie przygotowana dokumentacja zagospodarowania tego złoża w dwóch wariantach: dziesięcio- i dwudziestoletnim.

Rząd rybakom

Rząd postara się pomóc rybołówstwu dalekomorskiemu i bałtyckiemu w przetrwaniu kryzysu, m.in. przez "obniżenie obciążeń podatkowych, przede wszystkim z tytułu dywidendy" - zapowiedział wicepremier Henryk Goryszewski podczas narady w Ministerstwie Transportu i Gospodarki Morskiej z udziałem przedstawicieli Krajowej Sekcji Morskiej Marynarzy i Rybaków NSZZ "Solidarność". Rybołówstwu bałtyckiemu rząd pomoże przez rozwiązanie problemu paliwa. Za tonę paliwa rybacy płać w Polsce 5,5 mln zł, na Bornholmie 2,5 mln. Kupując paliwo sprzedają tam jednocześnie świeże ryby "łowić dla kraju nie opłaca się" - stwierdzili rybacy. Wicepremiera poinformowano o realnej możliwości wyrugowania naszych statków z łowisk Morza Ochockiego.

Bezrobocie w sierpniu

Przy końcu sierpnia w biurach pracy zarejestrowanych było 2 457 tys. bezrobotnych, czyli o ok. 46 tys. więcej, niż przed miesiącem - podaje GUS. Stopa bezrobocia wzrosła w rezultacie do 1,34%. Prawa do zasiłku nie miało 35,5% zarejestrowanych, a na jedną ofertę pracy przypadało 66 bezrobotnych. Najwyższą stopę bezrobocia, przekraczającą 20% zanotowano w województwach: elbląskim, koszalińskim, suwalskim, olsztyńskim, słupskim i wałbrzyskim. Najlepsza sytuacja jest w województwach: warszawskim, poznańskim, katowickim, wrocławskim i krakowskim, które mają stopę bezrobocia poniżej 10%. GUS podaje również, że ponad 4 tys. zakładów zapowiedziało zwolnienie wkrótce łącznie ok. 195 tys. pracowników.

EDUKACJA

Odwołać rzecznika praw

Senator Ryszard Bender (ZChN) wystąpił z propozycją odwołania przez Sejm Rzecznika Praw Obywatelskich prof. Tadeusza Zielińskiego. Zdaniem Bendera Zieliński "stał się orędownikiem laicyzacji młodzieży polskiej, czego bezskutecznie próbowały dokonać PPR i PZPR. Stopnie z religii były na świadectwach za Władysława Gomułka - dodał - a nie możemy ich mieć za Lecha Wałęsy.

Bender wyraził obawę, że rzecznik zabroni prezydentowi noszenia wizerunku Matki Boskiej. Zapytał też, czy rzecznik ma prawo żądać usuwania krzyży z sal szkolnych.

Drugi rok prywatnej szkoły

Prywatna Wyższa Szkoła Businessu i Administracji w Warszawie rozpoczyna drugi rok działalności. Na trzech wydziałach businessu i administracji gospodarczej, inżyniri komputerowej i telekomunikacji oraz administracji państwowej i służb zagranicznych uczyć się będzie 500 studentów pierwszego roku i 240

drugiego roku. W przyszłym roku akademickim mają rozpocząć prace wydziały: prawa pracy i businessu oraz nauk społecznych i dziennikarstwa. Oplata za naukę wynosi równowartość 2,400 dol. rocznie.

Piłsudski znów patronem

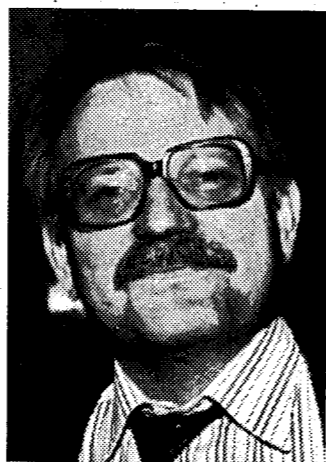
Imię Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego, przywrócono Szkole Podstawowej nr 1 w Sulejówku. W uroczystości uczestniczyła córka marszałka - Wanda. Piłsudski był patronem szkoły od momentu jej powstania, czyli od 1937 r. Po wojnie władze usunęły jego nazwisko z nazwy placówki.

PRAWO I ŻYCIE

Biedny poseł Andrzejczak

Jak poinformowała prokuratura rejonowa w Ystad, w tamtejszym sądzie złożono akt oskarżenia przeciwko posłowi KPN Andrzejowi Andrzejczakowi, któremu zarzuca się przemyt 19 kartonów papierosów do Szwecji. Wyrok w tej sprawie zapada ma za trzy, cztery tygodnie.

Henryk Goryszewski

Biedny Grobelny

Prokuratura Wojewódzka w Warszawie wznowiła śledztwo w sprawie Lecha Grobelnego. W ciągu najbliższych tygodni akt oskarżenia zostanie skierowany do sądu.

Przebywający w areszcie śledczym Grobelny powstrzymuje się od wszelkich wypowiedzi do czasu skontaktowania się z adwokatem. Wysłuchane są przeciw niemu dwa zarzuty. Pierwszy dotyczy działalności na szkodę spółki "Dorchem", zaś drugi - zagarnięciu mienia prywatnego znacznej wartości, co zagrożone jest karą więzienia od roku do 10 lat.

Grobelny utrzymuje, że padł ofiarą pomówień, a rozpętana przeciw niemu kampania prasowa doprowadziła do bankructwa BKO. Chętnie spłaciłby swoje długi, ale jego majątek został rozkradziony. W Polsce, jak utrzymuje, zostawił majątek prywatny i spółki wartości 8 mln dolarów, który po dwóch latach skurczył się do 1 mln dolarów ulokowanych w nieruchomościach będących jego własnością. Zwrot pieniędzy jest sprawą, która wzbudza największe zainteresowanie odartych z gotówki klientów "bezpiecznej kasy". W sumie Lechowi Grobelnemu na słowo honoru 32 mld zł pożyczycyło 11 tys. osób. Grobelnemu zarzuca się, iż zagarnął 11 mld zł. Klienci BKO mogą obecnie dochodzić swoich roszczeń wyłącznie na drodze sądowej z powództwa cywilnego.

Werbowali na wojnę

Dwóm osobom postawiono zarzut wspólnego prowadzenia w kwietniu i maju br. na terenie Krakowa zaciągu obywateli polskich do służb w organizacjach wojskowych biorących udział w walkach na terenie Bośni - poinformował wojskowy prokurator garnizonowy w Krakowie ppłk Stanisław Wolicki. Dotychczas wiadomo, że w walkach w b. Jugosławii biorą udział niewielkie grupy Polaków występujących tam indywidualnie, w sposób niezorganizowany.

Monika Kern zamieszka u brata

Łódzki Sąd Rejonowy dla nielet-

nich nie znalazł podstaw do ingerencji we władzę rodzicielską Andrzeja Kerna nad jego 17-letnią córką - Moniką i postanowił umorzyć postępowanie. - Nasz dom jest i zawsze będzie jej domem. Najprawdopodobniej jednak Monika teraz zamieszka u swojego brata - stwierdził po rozprawie wicemarszałek Sejmu Andrzej Kern.

Po rozprawie Monika Kern powtórzyła, że wraca do domu, czyli do Maćka, zapewniła także, że w tym tygodniu wróci do szkoły. Dyrektorka szkoły stwierdziła, że zdecydowała o tym rada pedagogiczna i... komitet rodzicielski. Okazuje się, że wielu rodziców nie życzy sobie, aby ich dzieci chodziły do tej samej szkoły co Monika Kern.

Termin rozprawy, która zadecyduje o ewentualnym ślubie Moniki i Maćka, nie został ustalony. Poseł Kern zapytany o to, czy udzieli zgody, odpowiedział, iż nad tym się jeszcze nie zastanawiał.

Rzecznik prasowy sądu stwierdził, że jeśli Monika nie podejmie nauki i nie wyprowadzi się od Maćka, to zostanie wszczęte postępowanie o demoralizację wobec osób, pod których jest wpływem. O kogo chodzi rzecznik nie sprecyzował.

Musiałam uciekać

Oto co po ujawnieniu się Moniki Kern powiedziała o przyczynach swej ucieczki "Sztandarowi Młodych".

Dla ojca byłam zawsze kulą u nogi. Mówił mi, że ma córkę psychopatkę, że mu psuję karierę polityczną. Gdyby nie ja, to mógłby jechać spokojnie do Warszawy i dalej działać. Dla zaspokojenia swoich ambicji politycznych zrobiłby wszystko. (...)

Widząc ojca czuję się osaczona. Gdy zgłosiliśmy się do Prokuratury w Poznaniu, świadomość, że za chwilę się spotkamy, przerażała mnie. Wszedł do pokoju, w którym byłam przesłuchiwana. Najpierw był dla mnie niemły. Miałam wrażenie, że chciał mnie uderzyć. Później zmienił metodę, mówił do mnie "córeczko", czego nigdy wcześniej nie robił.

Matka w ogóle się mną nie interesowała. Robiła wszystko, żebym ją

znenawidziła. Niszczyła mnie psychicznie. Ciągłe mnie wyzywała, kompromitowała przed innymi. (...)

Jedyny człowiek, który okazywał mi serce i był dla mnie dobry, to mój dziadek. Umarł w 1982 roku. Przez dłuższy czas wychowywałam się u babci. Rodzice zabezpieczali mnie materialnie. Ojciec uważał, że powinnam być szczęśliwa, przecież wszystko mam - co chcę, to mi kupują. Ale nigdy nie miałam swoich własnych pieniędzy. Jak coś potrzebowałam, zawsze musiałam prosić i potem rozliczać się dokładnie.

Maciek jest moim azylem. Przy nim mogłam się schronić przed wszystkim, przed kłopotami. Dawał mi to, czego w domu nigdy nie znalazłam - miłość, ciepło, bezpieczeństwo. Tak samo jak jego rodzice. Jestem z nimi bardziej związana niż z moimi.

Powodem mojej ucieczki było wszystko to, co do tej pory zrobili mi rodzice. Chcieli mnie odizolować od Maćka. Stwierdzili, że najlepiej wsadzilił mnie do czubków. Kiedy mnie zabrali do Warszawy, do Domu Poselskiego, robili ze mnie psychicznie chorą. Później próbowali izolować mnie w szpitalu psychiatrycznym, wreszcie zamknęli w okratowanym domu u babci. Gdy weszliśmy do tego domu, szybko uciekłam do łazienki. Zamknęłam się od środka. Chcieli wyważyć drzwi. W końcu otworzyłam. Babka wywlekła mnie za włosy. Była też przeciwko mnie. Musiałam uciekać.

Podróżowaliśmy po całej Polsce. Czasami docierały do nas informacje. Nigdy nie przypuszczaliśmy, że nabierze to aż takiego rozmiaru. (...)

Dzisiaj mam nadzieję, że wszystko dobrze się skończy i nie będziemy musieli już nigdy uciekać. Oczekuję, że moim rodzicom zostanie odebrana władza rodzicielska. Że nie będę musiała u nich mieszkać. Każdy ma prawo do własnego życia i szczęścia.

Najważniejsze, że jesteśmy z Maćkiem razem. Chcemy jak najszybciej wziąć ślub i stworzyć rodzinę. Nie skorzystam z pomocy dyrektorki szkoły, bo nie mam do niej zaufania. Wystąpię do sądu z prośbą o zmianę decyzji. Oczywiście będę kontynuować naukę.

PROCES GENERALÓW SB MORDERCA KSIĘDZA POPIELUSZKI OBCIĄŻA JARUZELSKIEGO I KISZCZAKA

W Warszawie po 2-miesięcznej przerwie wznowiono proces przeciwko byłemu szefowi SB, generałowi Władysławowi Ciastoniowi oraz byłemu dyrektorowi IV Departamentu MSW (zajmującego się walką z Kościołem), generałowi Zenonowi Płatkowi. Są oskarżeni o naklanianie do zbrodni i kierowanie zabójstwem księdza Popieluszki. Przez pierwsze dni wznowionej rozprawy przesłuchiwany był w charakterze świadka jeden z trzech morderców księdza Popieluszki - Grzegorz Piotrowski. Jego zeznania w nowym świetle postawiły nie tylko jego bezpośrednich przełożonych oraz obydwu oskarżonych generałów, ale także ówczesnego szefa MSW generała Czesława Kiszczaka oraz ówczesnego przywódcę PRL generała Wojciecha Jaruzelskiego. Piotrowski odwołał swoje zeznania złożone w styczniu i lutym 1985 roku przed sądem w Toruniu, gdzie zeznał, że porwanie i zamordowanie księdza Popieluszki było wyłącznie wynikiem jego własnej inicjatywy i podległych mu oficerów SB Leszka Pękali i Waldemara Chmielewskiego.

Kiszczak wiedział

Obecnie przed sądem w Warszawie Piotrowski zeznał, że Kiszczak wiedział o planach porwania księdza Popieluszki, ale także kontrolował przygotowania do uprowadzenia księdza. Jednym z dowodów na to, jest fakt, że wcześniej minister

Kiszczak zatwierdził prowokację wobec Popieluszki w jego mieszkaniu na Chłodnej, gdzie SB podłożyło mu materiały wybuchowe oraz nielegalne wydawnictwa, a następnie "wykryła" je podczas przypadkowej rewizji. Na scenariuszu tej prowokacji generał Kiszczak miał - według Piotrowskiego - dopisać: "Dusza mi się cieszy, ale nie można tej akcji wykonać teraz przed przyjazdem papieża". Piotrowski ujawnił także, że po przeprowadzeniu akcji na Chłodnej Kiszczak podziękował mu za nią osobiście, wyróżniając jego i pozostałych esbeków biorących w niej udział w specjalnym rozkazie oraz nagrodami pieniężnymi. Innym z dowodów na to, że kierownictwo MSW akceptowało pozaprawne metody walki z księdzem Popieluską była odprawa telefoniczna prowadzona przez kierownictwo MSW z szefami wojewódzkich pionów SB. W trakcie niej Kiszczak powiedział: "Gdyby i te metody nie pomogły, możecie towarzyszyć stosować co innego, czego wam przez telefon nie muszę tłumaczyć, ani zlecać formalnie". "Słyszę jeszcze, mam nadal w uszach metaliczny głos ministra" - zeznał Piotrowski, określając następnie polecenie ministra jako akceptację dla "działań o charakterze specjalnym". Miały to być zastraszania, pobicia, włamania do mieszkań, uprowadzenia księży, działaczy opozycji i "Solidarności". Inwigilacja, podsłuchy telefonów, rozmów w mieszkaniu to były działania rutynowe.

Zdaniem Piotrowskiego gen. Płatek był w pełni poinformowany o działaniach podejmowanych przeciwko księdzu Popieluszcze. O specjalnych operacjach podejmowanych przez resort nikt nie mówił wprost. Każdy jednak wiedział o co chodzi. Nie było możliwe, aby w tak poważnych sprawach, jak planowanie uprowadzenia księdza, podejmowali decyzję szeregowi pracownicy, bez wiedzy swych przełożonych. Świadek przytoczył incydent, jaki zdarzył się w sekretariacie jego wydziału, już po zabójstwie księdza słyszał jak gen. Płatek mówił do płk. Pietruszki: "Zróbcie coś z tym samochodem, który stoi na dziedzińcu, ja nic o tym nie wiem!". Był przy tym bardzo zdenerwowany.

Piotrowski powiedział także, że przed akcją porwania księdza Popieluszki płk. Jabłoński, zastępca dyrektora IV Departamentu zasugerował mu, iż w przypadku gdyby akcja porwania w Bydgoszczy nie powiodła się, wówczas podejmie się kolejną próbę "zneutralizowania" jak się wyraził - księdza, w trakcie jego podróży do Stalowej Woli. Zdaniem świadka ta sugestia nie mogła być inicjatywą samego Jabłońskiego czy Pietruszki. Kiszczak musiał zaakceptować tę ewentualną ciągłość działań przeciwko Popieluszcze. Tylko na podstawie rozkazu ministra MSW mogło również dojść - zauważył Piotrowski - do tego, że już na dwa tygodnie przed wyjazdem do Bydgoszczy zarówno on, jak i porucznicy

Ciąg dalszy na str. 28

IMIGRACJA

Pytanie: Złożyłem podanie w biurze imigracyjnym, żeby sponzorować moją matkę na stały pobyt. Podanie przyjęto i wysłano do ambasady kanadyjskiej w Warszawie. Mam siostrę w USA, która chce mamę zaprosić na dłuższą wizytę. Czy mama może Polskę opuścić w tej chwili?

Odpowiedź: Oczywiście. Po przylocie do USA, powinna napisać do najbliższego konsulatu kanadyjskiego, że jest w USA i że chce kontynuować procedurę sponsorowania w USA. Prośba o przeniesienie teczek z Polski do USA kosztuje \$50.

Pytanie: Zaraz po otrzymaniu wizej w ambasadzie i po przekroczeniu granicy Kanady, złożyłem podanie do biura imigracyjnego, aby sprowadzić żonę i 4 dzieci. Jeszcze pracy nie mam, bo dopiero przyjechałem. Na potwierdzeniu sponsorstwa, biuro imigracyjne napisało: "Not applicable for 5 persons". Czy to znaczy, że odrzucili moje podanie, bo nie pracuję?

Odpowiedź: Nie. To znaczy, że należy Pan do kategorii sponsorów, którzy nie muszą udowodnić, że są w stanie finansowo utrzymać sponsorowanych - czyli żonę i dzieci (5 osób). Biuro imigracyjne potrzebuje te informacje w celach statystycznych.

Pytanie: Po śmierci żony ożeniłem się po raz drugi z panią, która ma dwoje dzieci w wieku 18 i 20 lat. Obecnie nie pracuję. Biuro imigracyjne odrzuciło moje sponsorstwo twierdząc, że nie spełniam wymagań jako sponsor. Myślałem, że jeśli chodzi o żonę, nie muszę pracować - że jest to automatyczne.

Odpowiedź: Normalnie jest to automatyczne - ale nie w przypadku, gdzie jedno z dzieci ma więcej niż 18 lat. Ma Pan teraz wybór: albo znaleźć pracę odpowiednią, aby spełnić wymagania - albo skreślić z podania 20-letnie dziecko. W tym przypadku sponsorstwo zostanie zaakceptowane.

HANIA SOKOLSKA
766-4779/345-9012

ZE ŚMIECHEM NIE MA ŻARTÓW

O PROBLEMACH ROZSTANIA

Jest w tym coś z częściowej śmierci i każdemu się zdaje, że pomyślność dalszego życia zależy od tego, co się za sobą zostawia.

Maria Dąbrowska

Najtrudniejszy jest slalom między chwiejnymi chorągiewkami.

Jerzy Leszczyński

Chowając głowę w plasek nie zapomnij zamknąć oczu.

Jerzy Leszczyński

Prostytucja nie byłaby jeszcze tak wielką plagą gdyby ograniczała się tylko do spraw seksualnych.

Redaktor czuwa, aby spać mógł czytelnik.

Zbigniew Ziomek

Anglicy wychodzą nie żegnając się, a Polacy żegnają się nie wychodząc.

Antoni Słomiński

WAŻNA WIADOMOŚĆ DLA RODZICÓW
dzieci od noworodka do 13-stu lat

CHILDREN'S EDUCATION TRUST

Registered Education Savings Plan
(RESP)

- specjalny plan oszczędnościowy dla dzieci (tax shelter)
- pomoże pokryć koszty nauki pomaturalnej na całym świecie

EWA RENSEN

wieloletni konsultant
planów
oszczędnościowych
na edukację

762 - 3442

LESZEK SZARUGA

PRO DOMO SUA

Jaka jest podstawowa przywara większości polskich żurnalistów i komentatorów? Otóż jest nią pisanie pod z góry założony obraz świata, pod ideologię grupy, której się jest członkiem, lub redakcji, którą się interesuje. Polscy dziennikarze w większości nie piszą o faktach, lecz o tak dokonanych ich doborze, który uzasadnia "stanowisko redakcji" czy partii lub ugrupowania, które owa redakcja popiera. W polskim dziennikarstwie nie rzeczywistość docho- dzi do głosu - a w każdym razie niezmiernie rzadko się ją do głosu dopuszcza - ale wyobrażenia o rzeczywistości, czy będzie to "Gazeta Wyborcza", czy "Nowy Świat", czy "Tygodnik Solidarność", czy "Polityka" lub "Wprost". Prasa w ogólności częściej służy urabianiu opinii niż informowaniu o tym, co rzeczywiście ma miejsce. Przy czym owi nieszczeni dziennikarze - wyjąwszy nazwiska o ustalonej już randze - na ogół pilnie starają się wyczuć, jaka jest polityczna "linia" pisma i jak najdokładniej do niej dostosować. Jest to, zwłaszcza dla debiutantów, rzecz zabójcza. Patrzą wiernie w oczy szefa i starają się z nich wyczytać, co pisać powinni. Co gorsza, zdarza się - znam takie przypadki - że po prostu proszą o określenie tonu ich artykułu, o wskazanie pożądanej "wymowy".

Długo jeszcze będziemy czekać na pisma w rodzaju "Neue Zürcher Zeitung", "Frankfurter Allgemeine" czy "Le Monde", które co prawda mają przecież swoje "linie" polityczne, lecz których siła polega przede wszystkim na szybkiej, dokładnej i możliwie obiektywnej informacji. Te "kawalki" - sprawozdania, opisy, reportaże - są wolne od naleciałości

"interpretacyjnych". Opowiadają pewną "story", przynoszą "news", gdyż to przede wszystkim jest ich zadaniem. Do komentarzy i wyrażania opinii służą specjalne kolumny czy rubryki. Przy czym w poważnych pismach wiele miejsca poświęca się na komentarze i opinie czytelników, które nieraz stanowią bardzo ważne materiały prasowe, a zarazem poprzez udzielenie takiego obiektywnego i zdystansowanego forum - na zachowanie dystansu i tym samym prezentację materiałów nawet bardzo dalekich od owej "linii" pisma.

Oczywiście, nie czarujmy się, dziennikarze są też ludźmi i podlegają pewnym emocjom, które z natury rzeczy są przeszkodą w całkowitym obiektywizmie. Materiał można dobrać tak lub inaczej - wszystkiego przecież i tak nie da się opublikować. Rzecz w tym, że jeśli już poruszany jest jakiś konkretny temat, gdy dziennikarz doszedł do wniosku, że informacja o wybranym zdarzeniu jest istotna, wówczas nie do pomyslenia jest przemilczanie jakichś faktów, pomijanie niewygodnych opinii, unikanie spraw drażliwych - jednym słowem: wygładzanie i przystrzyganie rzeczywistości do własnych o niej wyobrażeń. Niestety - w polskiej prasie, całej, żadnych wyjątków tu wciąż nie widzę, prezentacja jakiegoś tematu z reguły jest jednostronna. Często eliminuje się inne opinie lub przedstawia je tak, by z góry maipulować nastawieniami czytelnicy.

Polska jest w zasadzie krajem suwerennym, cenzura w zasadzie nie istnieje, lecz praktyki dziennikarskie niewiele odbiegają od tych, które panowały pod komuną i cenzurą.

Wiele jest powodów działania takich mechanizmów. Podstawowym jednak jest brak poczucia szacunku dla własnej pracy, również w dziennikarstwie. Pracuje się dla posady, dla zarobku, dla "ustawienia się" w jakimś środowisku czy "salonie", lecz nie dla siebie. Redaktor naczelny ważniejszy jest od tego, co się ma do powiedzenia. Jakże często się zdarza - znam wiele podobnych wypadków - że dziennikarz, i to wcale nie jakiś początkujący, potulnie zgadza się na interwencję w swoim tekście, na jego przeróbkę, na eliminowanie zeń elementów dla redakcji niewygodnych. Do rzadkości należą takie zdarzenia, jak choćby powiedzenie wprost, że przecież wcale nie muszę tu pracować - jestem dobry (a) i to mnie mają kupować, a nie ja mam się na siłę trzymać konkretnego zespołu. Ten zawód, jeden z najbardziej w "minionym okresie" zdemoralizowanych, niemal zupełnie wyeliminował poczucie godności i własnej wartości. Dziennikarz był chłopcem do wynajęcia, wykonywał nie to, co uważał za ważne, lecz to, co mu kazano. I tak, jak mu nakazano. Własne zdanie i szacunek dla faktów były tylko zbędnym balastem.

Pism z prawdziwego zdarzenia też jest w Polsce niewiele. To w gruncie rzeczy - jeśli chodzi o dzienniki - lepiej lub gorzej robione pisma popularne, przeznaczone "dla każdego", nierzadko bliskie wzorców, które upowszechnia prasa typu niemieckiego "Bild": sensacyjne tytuły, mnóstwo historyjek bawiących i cieszących szeroką publiczność, jak najmniej materiałów "trudnych", wymagających od czytelnika samodzielnego odbioru i przemyśleń. Prasa

polska myśli za czytelnika - i pod tym kątem jest redagowana. Jest to w istocie ten sam mechanizm, który panował w prasie komunistycznej. Przy czym, co najgorsze, czytelnik nie tylko na to się godzi, lecz tego właśnie wymaga. Warstwa, która by chciała dostawać gazetę obiektywną, rzeczową i poważną jest niezwykle wąska. Świadczy o tym upadek próbującego oprzeć się na poważnych wzorcach prasy zachodniej warszawskiego "Obserwatora", który przetrwał na rynku chyba niecały rok. Jak w dawnej piosence (chyba Osteckiej): "Ludzie to lubią, ludzie to kupią, byle na chama, byle głośno, byle głupio". Trwa więc wyścig pod publiczność, który jest zarazem walką o przetrwanie. Dotyczy to tak samych pism, jak dziennikarzy. Obiektywizm i rzeczowość są wciąż jeszcze towarem źle się sprzedającym.

Dlaczego o tym wszystkim piszę? Między innymi dlatego, by raz jeszcze powiedzieć, dlaczego moje felietony piszę dla ECHA, a nie dla któregoś z pism w Polsce. Z moich dotychczasowych doświadczeń wynika bowiem, że krajowe redakcje drukują wyłącznie te materiały, które zgodne są z ich "linią", zaś każdy tekst, który tą "linię" narusza, jest jeśli nie odrzucany, to "przeredagowywany" (bywa, że z pominięciem udziału autora). A przecież to ja, a nie redakcja, podpisuję się pod owym materiałem, ja zaś odpowiadam. Każdy komentator poważnego pisma na świecie ma pewną swobodę w prezentowaniu swych opinii. Rzecz jasna, i tu istnieją granice. Jeśli komuś odbije i stanie się nagle zwolennikiem rasizmu czy mordowania inaczej wierzących, wówczas na ogół przychodzi do rozstania. Póki jednak różnice zdań między redaktorami i autorami mieszczą się w przedziale wyznaczonym przez normy cywilizacyjne, wówczas redakcja ma w zwyczaju respektować odmienności prezentowane w niektórych tekstach publikowanych na łamach pisma. I na to, niestety, w Polsce nigdzie liczyć nie mogę.

Rzecz w tym, że jak wielokrotnie podkreślałem, staram się nie być ani "prawicowy", ani "lewicowy", lecz raczej zdroworozsądkowy. To nie

znaczy, że nie mam swoich poglądów. Mam. Gdybym koniecznie musiał je zdefiniować, to zapewne wyszłoby na to, że jestem z temperamentu raczej socjaldemokratą niż narodowcem. Ale mam przede wszystkim szacunek do mego zawodu i do faktów. Staram się w miarę moich możliwości być w ich przedstawianiu obiektywny nawet wówczas, gdy muszę przyznać rację mojemu ulubionemu autorowi, Plotrowi Wierzbickiemu. Nie zależy mi na tym, żeby koniecznie mieć rację, lecz na tym, by problem, który uważam za istotny, ukazać w możliwie pełnym świetle, rzetelnie, bez ustawiania się pod z góry założoną tezę lub gusty redaktorów. Nie lubię np. polityków ZChN, lecz gdy mają coś istotnego do powiedzenia, nie będę wmawiał publiczności, że oni zawsze mówią rzeczy nieodpowiedzialne.

Jak na razie ta moja postawa jest przez redakcję ECHA szanowana nawet wówczas, gdy nie do końca zgadzamy się w interpretacji tego, co się w naszej ukochanej ojczyźnie wyprawia. A to jest absolutnie minimum komfortu pracy dziennikarskiej. Muszę z ubolewaniem podkreślić, że moi koledzy w Polsce takiego komfortu nie mają nigdzie - ani w raczej bliskiej mi "Gazecie", ani w redakcji niezbyt przeze mnie lubianego "Nowego Świata". I nie jest tak, iż nie mam pojęcia o tym, co się dzieje

u jednych, a zbyt wiele wiem o drugich. Udało mi się na razie utrzymać kontakty z ludźmi różnych powstałych w ostatnich latach w Polsce obozów, którzy jeszcze nie tak przecież dawno potrafili razem pracować. Rozeszły się ich drogi, poruwały kontakty, które nieraz zastąpiła jawna lub ukryta wrogość. Być może dlatego, że nie mieszkam stale w Warszawie, nie muszę dokonywać zbyt drastycznych wyborów. Ale niezależnie od tego, niezależnie od dzielących ludzi poglądów i ideologii, które wybrali, uważam, że jeśli istnieje jakiś problem, to trzeba o nim wspólnie rozmawiać, a nie używać go do zwalczania przeciwnika politycznego, gdyż w ten sposób może spowoduje się czyjaś kompromitację, ale problem nadal zostanie nie rozwiązany.

Demokracja jest trudną sztuką porozumiewania się w najistotniejszych sprawach ponad partyjnymi i ideologicznymi podziałami. Obawiać się należy, że tej trudnej sztuki Polacy będą się musieli uczyć jeszcze dość długo. A właśnie ona jest w tej chwili krajowi najbardziej potrzebna. Emocjami daleko nie zajędziemy. Nakręcanie spirali wzajemnej wrogości tylko utrudni nazywanie spraw istotnych. A to właśnie, tak mi się wydaje, jest jednym z podstawowych obowiązków dziennikarskich.

ZAPRASZAMY do szkoły języka angielskiego prowadzonej przez adiunktów Instytutu Anglistyki UW.

MENTOR LANGUAGE SCHOOL
to:

- profesjonalizm i wysoka efektywność nauczania
- małe grupy i indywidualne podejście do ucznia
- najlepsze kanadyjskie podręczniki i nagrania
- nacisk na praktyczne użycie języka i rozwój słownictwa

Oferujemy kursy General English i specjalistyczne kursy ESL (słownictwo, wymowa, gramatyka) oraz Business Communication

Doskonała lokalizacja: Midland & 401
(autobusy TTC, metro, GO, parking za darmo)

Prosimy dzwonić **502-0561**

POLACY W LEGII CUDZOZIEMSKIEJ

W Legii Cudzoziemskiej służy obecnie ponad 8 tysięcy żołnierzy ze 107 krajów. W ostatnich dwóch latach poważnie zwiększyła się liczba żołnierzy z Polski oraz z Czechosłowacji i Węgier. Stanowią oni prawie 35% legionistów. Kiedyś o Legii Cudzoziemskiej pisano i mówiono niewiele. Na większość informacji o niej były zapiski cenzury. Teraz informacje o naborze do Legii wywieszane są w Warszawie na tablicy informacyjnej ambasady Francji, a wewnątrz można dostać ulotkę mówiącą w języku polskim o warunkach naboru. Liczba Polaków w Legii przekracza grubo ponad 1000 żołnierzy. Są kompanie, gdzie pewien wyraz na k... jest najczęściej słyszany. Choć w tym roku Legia przeżywa napór ochotników z byłego ZSSR - głównie z Rosji nie oznacza to, że Legia przestała być w modzie wśród młodzieży polskiej. W ambasadzie francuskiej w Warszawie około pięciu osób dziennie dowiaduje się o możliwość podjęcia w niej służby. Przychodzi także masa listów z pytaniami w tej samej sprawie. W zeszłym miesiącu do centrali werbunkowej w Strasburgu - jednej z 24 na terenie Francji - zgłosiła się nawet polska nastolatka. Moda na Legię, wśród polskiej i wschodnioeuropejskiej młodzieży z pewnością będzie się jeszcze utrzymywać. Krąży o niej co prawda różne mity znacznie podnoszące jej atrakcyjność, ale z drugiej strony prawdą jest, że dla wielu młodych oprócz smaku awanturnictwa jest ona także jedyną realną szansą na to, by otrzymać prawo stałego pobytu, a następnie obywatelstwo

we Francji - czyli faktycznie obecnie jedyną szansą, by stać się obywatelem nadal wymarzonego, ale coraz bardziej z dniem upadku komunizmu, niedostępnego na stałe Zachodu.

Nadzieja i krew

Aby podpisać wstępny 6-tygodniowy kontrakt próbny trzeba mieć 18-40 lat. Nie potrzeba żadnych dokumentów. Chętni mogą sobie wybrać nowe imię i nazwisko, nową datę urodzenia. Legia wyda im odpowiednie dokumenty. Takim osobom przez okres służby w Legii nie wolno się kontaktować z rodziną, ani w inny sposób narażać swą nową tożsamość na zdemaskowanie. Stąd do Legii wstępują często typy spod ciemnej gwiazdy, chociaż w okresie próbnym kandydat na legionistę ma sprawdzany dyskretnie życiorys. Bada się głównie to czy nie jest przypadkiem agentem obcego wywiadu i jakimś poważnym poszukiwanym przez Interpol przestępcą. W okresie próbnym można zrezygnować z zamiaru przystąpienia do Legii. Od dłuższego już czasu jest kilka razy więcej chętnych niż miejsc. Stąd dowództwo Legii może sobie pozwolić na wielkie zaostrożenie kryteriów selekcji. Dlatego okres próbny wytrzymują tylko najbardziej twardzi fizycznie i psychicznie oraz obdarzeni pewną dozą inteligencji. Polaków w okresie próbnym najczęściej lokuje się w obozie szkoleniowym Aubagne w pobliżu Marsylii. Żołd otrzymuje się już w trakcie okresu próbnego. Jest to około 1000 franków. Spanie i

jedzenie za darmo. Żarcie jest cały czas wyśmienite. Gdy się przejdzie pomyślnie okres próbny i podpisze kontrakt na 5 lat (jeden z punktów kontraktu stwierdza, że połowę okresu obejmie służba w zamorskich częściach Francji) wówczas jako szeregowiec dostaje się obecnie 1700 franków żołdu. Starszy szeregowiec zarabia już 2800 franków. Stawki te rosną w miarę przybywania lat służby. Po pięciu latach służby sierżant - a jest to najwyższa ranga jaką w Legii może uzyskać cudzoziemiec niezależnie od tego czy jest robotnikiem czy profesorem uniwersytetu, oficerami są wyłącznie Francuzi - zarabia obecnie prawie 7000 franków. Żołd od szeregowca do sierżanta jest dwukrotnie wyższy w czasie wojny. Po odświeżeniu 5 lat cudzoziemiec dostaje prawo stałego pobytu we Francji na okres 10 lat. W tym czasie z łatwością może otrzymać obywatelstwo. Jeśli zamiast kontraktu minimalnego na 5 lat zdecyduje się na kontrakt 15-letni automatycznie po wyjściu z Legii jest obywatelem, ma prawo do bezpłatnego otrzymywania świadczeń zdrowotnych oraz dostaje miesięczną emeryturę, która wynosi obecnie 6000 franków. Barwy Legii: zieleń i czerwień oznaczają nadzieję i krew.

"Legia, naszą ojczyzną"

Służba w Legii jest bardzo trudna i wymagająca. Legioniści po latach wspominają ją z lezką w oku, ale w trakcie wielu uważają ją za piekło na ziemi. Szczególnie trudny jest weryfikacyjny okres próbny. Uświadamia się im przede wszystkim, że w dowolnym momencie mogą być rzuconi

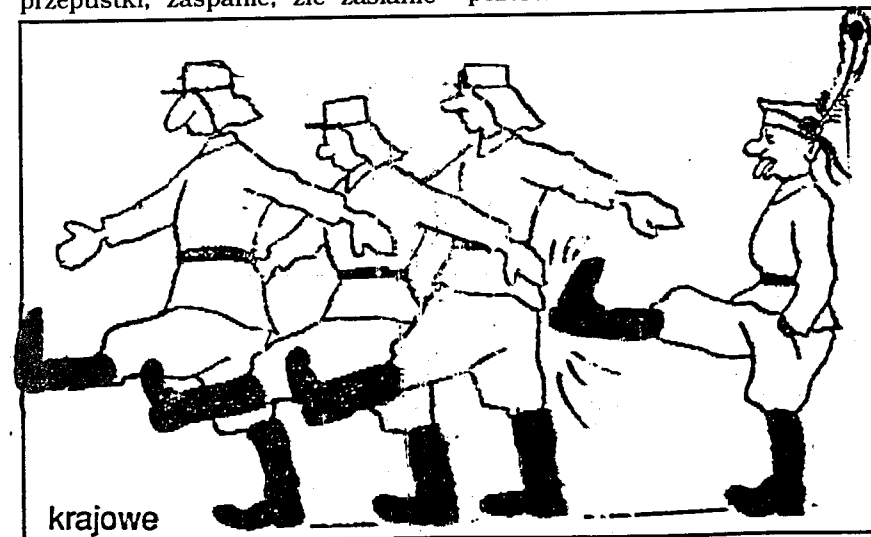
w dowolny punkt na kuli ziemskiej by walczyć. Może to być sypiąca żarem pustynia, może to być lodowata Arktyka. Może to być tropikalna dżungla, albo wielkie miasto. Śmierć nie ma znaczenia, znaczenie ma tylko rozkaz i skrajna wierność wobec swych przełożonych i współtowarzyszy broni. Legionista nie boi się śmierci. Legionista boi się tylko swego przełożonego. Dzień kandydaci na legionistów zaczyna o 4.30 rano od nieprawdopodobnego wrzasku przełożonych. Kończą przy takim samym wrzasku o 21. W trakcie dnia są poddawani ćwiczeniom fizycznym, testom na inteligencję, zręczność, wytrzymałość oraz przede wszystkim bezwzględne posłuszeństwo wobec przełożonych. Bicie w mordę, kopy w tyłek, kuksańce, popychanie, wrzaski i przekleństwa - oczywiście w języku francuskim, a więc dla prawie wszystkich rekrutów w tej fazie niezrozumiałe (na szczęście), są czymś nagminnym. Rekrut, który nie przejdzie tego egzaminu cierpliwości owej gnojonej i deptanej godności pomyślnie nie ma szans na pozostanie w Legii. Oficerowie zresztą nie rezygnują z tych przyzwyczajęń także potem, gdy delikwent podpisał już kontrakt. Jest jednak pewna różnica. W okresie próbnym obrywało się za nic, dla samej zasady obrywania. Teraz dostaje się w mordę za podpadnięcie przełożonemu - ociąganie się z wykonaniem rozkazu, spóźnienie się z przepustką, zaspanie, złe zasłanie

łóżka, itp. Ale ta nierówność panuje tylko w pewnym zakresie. Gdy jest jakieś święto wówczas spożywa się uroczysty posiłek siedząc przy stole razem z oficerami i wszyscy dostają prezenty.

Mottem Legii Cudzoziemskiej jest: "Legia to moja ojczyzna". Przełożeni starają się z całych sił, aby legionista był o tym przekonany sercem, by tak czuł. Uczy się legionistów by na czas służby zapomnieli o swoim kraju ojczystym, swojej rodzinie, swoich najbliższych. W okresie kontraktu legionista nie może wziąć ślubu (podpisuje odpowiednie zobowiązanie). Wpaja mu się, że jedyną rzeczą, której może być pewny jest śmierć.

Maszeruj albo zdychaj

Szkolenie w Legii Cudzoziemskiej trwa praktycznie cały czas. Nawet jeżeli już się jest fachowcem oficerowie podkreślają, że można jeszcze lepiej rzucać nożem, skakać ze spadochronem, strzelać, obsługiwać radiostację, pływać, nurkować, biegać, itd. Stąd legioniści są znakomicie wyszkoleni. Można bez przesady stwierdzić, że są prawdziwymi fachowcami w swej branży. Ale i wśród nich jest elita. Stanowią ją drugi cudzoziemski pułk spadochroniarzy. Legioniści hołdują zasadzie nieustawiania pod żadnym pozorem w trakcie szkoleń bądź na wojnie. "Maszeruj, albo zdychaj" to modne wśród legionistów powiedzenie. Pod żadnym pozorem nie oznacza ono samolub-

ności. W oddziałach panuje prawie doskonała solidarność. Zwłaszcza na zewnątrz Legia jest monolitem. Jeden pobity legionista może liczyć na odsiecz wszystkich legionistów. Zaufanie do kolegów, możliwość bezgranicznego polegania na nich w czasie wojny jest kwestią życia i śmierci. Legioniści ćwiczą oczywiście tą zasadę w czasach pokoju. Jak wiadomo burdy i bijatyki wszczynane przez nich z byle powodu, gdy są na przepustce, stały się czymś zupełnie przysłowiowym. Na przepustce zresztą jest w bardzo dobrym tonie włóczyć się po knajpach i burdelach. Legioniści nie mają wyboru. Ich przyjaciółmi mogą być tylko koledzy z drużyny, plutonu, kompanii. Na wojnie nie ma innych przyjaciół. Nawet w najbardziej trudnych sytuacjach jeden pomaga drugiemu. Po raz któryś potwierdziło to życie. Ostatnim największym konfliktem zbrojnym, w którym Legia brała udział była wojna w Zatoce Perskiej. Legioniści otrzymali tam najwyższe noty.

Od bajonczyków po obecną falę

Pierwszą większą grupą Polaków w Legii Cudzoziemskiej byli bajonczycy. Jest to formacja mało znana, gdyż walczyła o niepodległość Polski w cieniu walk Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego, a następnie pamięć o niej została przyćmiona

Kodeks Honorowy Legionisty

1. Legionista to ochotnik, który służy Legii wiernie i z honorem.
2. Każdy legionista jest towarzyszem broni, niezależnie od narodowości, koloru skóry i wyznania.
3. Musisz mieć szacunek dla tradycji, dyscypliny i dowództwa. Twymi cnotami są dzielność i lojalność.
4. Powinieneś być dumny, że jesteś legionistą.
5. Jesteś elitą wśród żołnierzy.
6. Rozkaz jest najważniejszy. Musisz wykonać go za każdą cenę.
7. W walce zachowuj się bez pasji i nienawiści. Szanuj pokonanych wrogów. Nigdy nie porzucaj broni, rannych i zabitych.

przez powstanie armii generała J. Hallera we Francji.

Wybuch I wojny światowej spowodował wzrost fali nastrojów patriotycznych w społeczeństwie francuskim i wśród wówczas 200-tysięcznej Polonii francuskiej. W lipcu 1914 r. powstał Komitet Ochotników Polskich dla Służby w Armii Francuskiej, popularnie zwany Komitetem Wolontariuszy Polskich. W wydanej deklaracji zaapelował on do emigrantów o wsparcie Francji w walce z zaborcą Polski Niemcami. Władze francuskie po pewnych obawach jak zareaguje na tworzenie oddziałów polskich inny twórca Polski, a sojusznik Francji Rosja zgodziły się wyłącznie na zaciąg Polaków jako cudzoziemców do Legii Cudzoziemskiej. Zgłosiło się około 500 ochotników. Przyjęto z nich około 300 i skierowano do Bajonny - stąd nazwa bajorczyków - na przeszkolenie. Po przeszkoleniu zostało 180 osób, z których utworzono 2 kompanie Batalionu C 1 Pułku Legii Cudzoziemskiej (w I kompanii służyli Czesi, w III - Belgowie, w IV - Włosi). Z następnej fali ochotników utworzono obóz szkoleniowy w Rueil pod Paryżem, ale z około 250 rueilczyków nie utworzono jednej jednostki tylko rozproszono ich różnych kompaniach 3 Pułku Legii Cudzoziemskiej. Los bajorczyków był tragiczny. Po licznych bojach w 1914 roku, kompania w maju 1915 roku podczas ataku na niemieckie okopy na wzgórzu Vimy oraz w czerwcu tego samego roku podczas ataku na okopy wroga na cmentarzu Souchez poniosła tak ciężkie straty osobowe, że przestała istnieć. Dalsze próby emigracji polskiej zorganizowania sił polskich we Francji nie przyniosły rezultatu, gdyż Francja nie chciała ryzykować sojuszu z Rosją. Dopiero po upadku caratu w 1917 roku powstaje armia Hallera. Nieliczni pozostali przy życiu bajorczyki i rueilczyki wrócili do Polski wraz z armią Hallera. Przykładem ich losu są dzieje Mieczysława Rodzyńskiego, który ze stopnia szeregowego bajorczyka dosłużył się stopnia kapitana Żulawów Francuskich. W 1920 roku zginął w czasie odwrotu spod Kijowa jako dowódca pułku.

Drugi rzut Polaków Legia przeżyła po II wojnie światowej pod koniec lat czterdziestych i na początku lat pięćdziesiątych. Wielu z byłych żołnierzy walczących na Zachodzie nie chciało wracać do komunistycznej Polski. Po demobilizacji nie wszyscy chcieli bądź umieli znaleźć swe miejsce w życiu cywilnym. Kilkuset zostało przyjętych do Legii Cudzoziemskiej. Większość z nich wyjechała do Indochin i większość spotkała tam śmierć. Ci, którym udało się przeżyć zostali zwróceniu przez wietnamskich komunistów "bratniemu narodowi". Wszystko to owiane jest wielką ciszą i niewiele jak na razie na ten temat wiadomo.

Półtora roku temu rozpoczął się trzeci rzut Polaków na Legię Cudzoziemską. Są dnie, że w Strasburgu do punktu werbunkowego zgłasza się na badania kilkudziesięciu Polaków. Ochotników poza obywatelstwem nęcą głównie pieniądze. Na ten temat krążą legendy i takie, że dziennie zarabla się pięćset franków. Wielu z nich zostaje odrzuconych i

wówczas spora część z nich zgłasza się do konsulatu polskiego w Strasburgu o pomoc w powrocie do kraju. Wiadomo, że służba w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej bez zgody MON jest niedozwolona. Grozi za to kara pozbawienia wolności do lat 5. Znowelizowana ustawa o powszechnym obowiązku obrony narodowej z 21 listopada 1967 roku dopuszcza możliwość służby w obcej armii w przypadku uzyskania na to zgody MON. Dotychczas do MON nie wpłynął ani jeden wniosek o zgodę.

Francuzi uważają legionistów za dziwkarzy, awanturników i pijaków. Z drugiej strony traktują ich jako część francuskiej tradycji, powód do dumy. Kluczowe znaczenie ma jednak świadomość, że w razie konfliktu zbrojnego są legionieści, którzy zawsze pójdą się za nich bić.

Opracowała:
Krystyna

Niepokólczycka-Weber

FOR SALE AMIGA 500

1 MEG RAM
3 DISKDRIVES
KICKSTART 1.3
PRINTER
VIDEO ADAPTER (TV HOOK UP)
OVER 700 DISKS
(GAMES, PROGRAMS, PUBLIC DOMAIN)
FATTER AGNUS CIIP
STEREO MONITOR
MOUSE & PAD
2 JOYSTICKS
STILL UNDER WARRENTY

FOR MORE INFORMATION CALL

OSHAWA 1-416-723-6457 AFTER 5 PM.

BRAND NEW!!

QUMRAN

Dokończenie
z poprzedniego numeru

Czyż można nie doceniać znaleziska w Qumran?

Do czasu wykopania dzbanów z manuskryptami na pustyni Judei, jedynymi przedśrodkowoczesnymi fragmentami Starego Testamentu, jakie można było badać, był Papiirus z Nash, datowany na 150 rok przed narodzeniem Chrystusa. To egipskie znalezisko zawierało Dekalog i Deuteronomij. To było niewiele jak na pieczołowitość z jaką przechowywano Słowo. Wieki naniósł różne kanony interpretacyjne Testamentu. Jedne Księgi przyjmowano jako święte, inne odrzucano. Kanon hebrajski uznający Torę, Nevi i Ketuvim obejmujące 24 Księgi. Odbiega od niego kanon samarytański uznający tylko pięcioksiąg Starego Testamentu, aleksandryjski, w którym akceptuje się szereg materiałów nie uznawanych gdzie indziej - dodatki do Księgi Daniela, Estery, Judyty, a także interpretacje dokonywane przez nie-lubianych tak okropnie przez Qumrańczyków, Makabeuszów (nie Makzabeuszów jak przekłamaliśmy w druku i części tekstu). Chrześcijański kanon, który wynieśliśmy na bazie Biblii w tłumaczeniu greckim zmienił się. W kodeksie Ambrosjanus uznawano wykładnie Makabeuszów. Wcześniej czerpano ze Starego Testamentu z pewną dowolnością nawiązując do różnych kanonów.

Wczesne sobory afrykańskie uznawały Apokryfy, ale już w IV wieku Anastasius, główny ówczesny teolog wyodrębnił księgi kanoniczne i apokryfy odrzucane przez ortodoksyjnych Żydów i chrześcijan. Podobnie pomysł Jerome, św. Augustyn. W VI wieku księgi Judith, Salomona, Eklestiastes i Makabe znów wracają na lono ksiąg kanonicznych. Protestanci

wznawili dyskusję nad świętością ksiąg, zdecydowanie odrzucając jak to pierwsi określili Apokryfy.

W odpowiedzi na Soborze w Trent Kościół dogmatem zatwierdził uznanie dla wszystkich ksiąg. Potwierdził to Sobór watykański w 1870 roku. Kościół prawosławny odrzucił Apokryfy i do dziś odrzuca.

Po co to wszystko Państwu?

Otóż po to, by pokazać, że wartość i zakres Starego Testamentu była przez wieki treścią zażartych i kluczowych w historii sporów. Mało tego, do dziś w chrześcijaństwie samym nie ma jedności i jasności co do granic Słowa, mimo rozstrzygnięć natury dogmatycznej.

Wykopań dzbanów w jaskiniach na pustyni, spór wznowiło, choć w znacznie mniejszym zakresie i znaczeniu. O ile w wiekach średnich i reformacji Biblia stanowiła centralną oś nie tylko religijnych wydarzeń, ale życia społecznego i polityki, to obecnie jej zawartość jest przedmiotem zamkniętych sporów teologicznych. Wywalenie na pierwsze strony biblijnej "sensacji" jest oczywistą próbą przeniesienia sporu z gabinetów uczonych na opinię publiczną. Można zapytać, dlaczego akurat teraz?

Wiadomość, że w rękopisach qumrańskich znaleziono fragment niesygnowanych ksiąg mówiących o innym żyjącym przed Chrystusem "Synu Bożym" musiało ucieszyć niesłychanie wyznawców różnych ugrupowań New Age, którzy głoszą, iż w "Erze Wodnika" nastąpi rozkład dotychczasowych wielkich religii na rzecz nowej religii światowej łączącej elementy obecnych wier i pogańskich kultów, niektórzy dodają również satanistycznych. Tajemniczy władca świata obdarzony mocą i diabolicznymi cechami szczególnie tym ostatnim przemówił do wyobraźni.

Z igły widły

Co kryły znalezione przed 50 laty gliniane naczynia? W pierwszej jaskini odkryto nieomal kompletne choć nieuporządkowane księgi Izaasza przepisane w I wieku przed Chrystusem oraz fragmenty tej samej księgi. Zawierała ona szereg znanych późnych wariantów tekstowych różnych kanonów. W tzw. czwartej jaskini odkryto po kilka różnych tekstowo i ortograficznie ksiąg Genesis, Exodus, Deuteronomii, Jeremiasza itd. oraz co warto podkreślić trzy różne księgi Daniela. Podkreślamy różne, bo wg rewelacji pisma "Independent" właśnie w księgach Daniela znaleziono dziwny passus. Jak pisze E. Britannica oceniając odkrycie w Qumran "For the first time, Hebrew variant texts are extant". Mówiąc ogólnie są to różne teksty Starego Testamentu w wersjach aramejskiej, mazoterycznej, samarytańskiej. Badacze dodają, że teksty przeplatane są komentarzami, uwagami i dodatkami nie znanymi w późniejszych interpretacjach. Mówiąc inaczej, Biblia z Qumran nie jest wersją jednolitą czy prawdziwszą od późniejszych wydań. Jest to kilka różniących się od siebie wersji Starego Testamentu. Cokolwiek znalazłoby się w tych rękopisach nie może podważyć dotychczasowej wykładni. Zwłaszcza że znaleziony fragment wystąpił tylko raz i nie powtarza się nigdzie. Z igły widły?

Archeologowie, badający obyczaje Esseńczyków na bazie zapisów ich kultury materialnej i zapisów qumrańskich odsłaniają szczególny obraz tej społeczności. Zagrożonej fizycznie i duchowo przez kapłanów z Jerozolimy, żyjących w całkowitej ascetycznej izolacji w twierdzy, w oczekiwaniu na ostateczne rozstrzygnięcie. Świat na zewnątrz kamien-

Dokończenie na str. 38

Pękala i Chmielewski, byli inwigilowani przez spec-grupę z Biura "B" MSW.

Piotrowski mówił też, że już po aresztowaniu odwiedzał go często w więzieniu prowadzący śledztwo plk. Zbigniew Pudysz, później wiceminister MSW. Na pytanie Piotrowskiego, co ma mówić w śledztwie powiedział: "Pamiętaj, że nikt nie zdjął z ciebie obowiązku zachowania tajemnicy". Piotrowski zeznał, że był to dla niego jednoznaczny sygnał, iż nie może nikogo bez zgody resortu obciążać. Podczas jednej z wizyt Pudysz powiedział zresztą wprost: "Nie myśl, że ktokolwiek jeszcze, oprócz skazanych w procesie toruńskim, zasłądzie na ławie oskarżonych". Generalnie jednak - zeznał Piotrowski - Pudysz dodawał mu otuchy i chwalił za dotychczasową postawę, a pod koniec procesu złożył Piotrowskiemu wyrazy uznania w imieniu gen. Kiszczaka. Piotrowski ujawnił także, iż sam generał Kiszczak podziękował mu osobiście za dzielną postawę i ochronienie tajemnic resortu. Rozmowa w cztery oczy odbyła się w osławionym III Pawilonie więzienia na Rakowieckiej, tuż po upromoczeniu wyroku w Sądzie Najwyższym.

Kiszczak obiecał Piotrowskiemu szybkie wyjście na wolność. Załatwił też rodzinie Piotrowskiego nowe mieszkanie. "Z rozmarzeniem w oczach powiedział, że tacy ludzie jak ja byli bardzo potrzebni po wojnie" - stwierdził Piotrowski. Powiedziałem mu: przecież pan doskonale o wszystkim wiedział wcześniej i mógł to przerwać. Zdaniem Piotrowskiego Kiszczak milczał. "Pięć lat wytrzymam, potem będę mówił" - przekazywał Piotrowski do władz MSW. Po 5 latach Piotrowski zdecydował się na kontakt z mecenasem Siłą-Nowickim. Adwokata nie dopuszczono do więzienia, natomiast Piotrowskiego zaczął szantażować w imieniu Kiszczaka ostatni szef SB Jerzy Karpacz: "Jeżeli będziecie się wygłupiać, to tylko sobie zaszkodzicie".

"Miał pan informację, że na wasze przynajmniej jest 'zgoda z najwyższego szczebla'. Dlaczego więc zostaliście natychmiast ujawnieni jako sprawcy?" - spytał Piotrowskiego jeden z sędziów.

Generał Kiszczak: To zemsta

Generał Czesław Kiszczak udzielił wypowiedzi "Gazecie Wyborczej", która poprosiła go o ustosunkowanie się do obecnych zeznań Piotrowskiego. Kiszczak odpowiedział: "To jest próba zemsty ze strony Piotrowskiego i Pietruszki na ludziach, którzy doprowadzili do ich zdemaskowania i aresztowania i do tego, że już

ósmy rok siedzi w więzieniu i jeszcze drugie tyle mają przed sobą. Rozumiem, że chcą za wszelką cenę opuścić więzienie, ale nie rozumiem, dlaczego poważni ludzie dają im wiarę... W ciągu dziesięciu lat pracy w MSW nie dopuściłem do zatrzymania czy skazania jakiegokolwiek księdza, mimo że naciski były. Wobec tych potężnych nacisków wewnątrz resortu stosowałem metodę: "Tak, ale...". Takim sens ma według Kiszczaka jego własnoręczny dopisek na scenariuszu akcji, mającej skompromitować Popiełuszkę. "Liczy się to, że nie wyraziłem zgody na ten scenariusz. Kiszczak zaprzeczył jakoby ingerował w przebieg procesu toruńskiego. Potwierdził, że rozmawiał z Piotrowskim i Pietruszką w więzieniu po procesie rewizyjnym. Zaproponował im "pomoc w ich losie", ale tylko jeśli ujawnią ludzi, którzy im tę zbrodnię zlecili. Kiszczak stwierdził, że zbrodnia nie mogła "powstać w lepetynach tych czterech łotrów", że za nimi musieli stać inspiratorzy. Kiszczak uważa, że nie mogli to być ludzie z MSW, bo "zbrodnia była bez-

pośrednio we mnie, Ciastoń i Płatka". Zdaniem Kiszczaka zarówno Pietruszka jak i Piotrowski otrzymali od niego zapewnienie, że gdy zechcą ujawnić inspiratorów zbrodni drzwi do jego gabinetu stoją otworem o każdej porze. Według Kiszczaka obaj wyculi teraz koniunkturę na "rozrabianie" ostatniej władzy komunistycznej i próbują to zdyskontować, licząc na szybsze zwolnienie. "To wszystko zamierzam powtórzyć przed sądem, jeśli zostaną wezwani na świadka" - podkreślił.

Generał Jaruzelski akceptował "działania specjalne"

Z zeznań Piotrowskiego zarysował się ponury obraz funkcjonowania IV Departamentu. "W MSW została opracowana "ogólna koncepcja działań Departamentu IV". Miało do niej dostęp niewiele, m.in. Jaruzelski, Kiszczak i Ciastoń. "Widziałem na własne oczy - powiedział Piotrowski - dopisek Milewskiego (ówczesny sekretarz KC PZPR odpowiedzialny za bezpieczeństwo) na tym dokumencie, że Jaruzelski zapoznał się z treścią i zaakceptował ją". Dokument, o którym mówił Piotrowski miał zawierać rozdział o stosowaniu "środków specjalnych" wobec księży i biskupów. Koncepcja działań Departamentu IV była ostra, nie chodziło o lojalizowanie, lecz zwalczanie. Piotrowski stwierdził, że dokument zawierał listę nazwisk. Przy każdym był zapisany cel, jaki chce osiągnąć resort i rodzaj środków, jakich trzeba użyć. Lista rozpoczynała się od Jana Pawła II. Miały być opublikowane kompromitujące Wojtyłę "wspomnienia" Ireny Kinaszewskiej z czasów, gdy był jeszcze metropolitą krakowskim. Materiały miały znajdować się w mieszkaniu księdza Andrzeja Bardeckiego w Krakowie. Do akcji przeciwko Papeżowi Departament IV planował wciągnąć KGB, które miało zainspirować w prasie niemieckiej i amerykańskiej artykuły wyszczadzające Papeża. Kolejny na liście był prymas Glemp. W

czasie wojny zesłany na roboty do Niemiec miał stać się kolaborantem (w 1945 roku Glemp miał 16 lat - przyp. red.). Biskup Tokarczuk miał się okazać współpracownikiem gestapo, a śledztwo w tej sprawie miała prowadzić Główna Komisja Badań Zbrodni Hitlerowskich. W którymś z zachodnich brukowców miały być opublikowane spreparowane zdjęcia i wypowiedzi biskupa. Później mieliśmy rozprowadzać gazetę w Polsce. Rodzice księdza Jankowskiego mieli się okazać volksdeutscheami, a sam Jankowski homoseksualistą. Co do Popiełuski - ujawnił Piotrowski - było kilka celów. Przede wszystkim przeniesienie go z Zoliborza do podmiejskiej parafii lub na studia do Rzymu. Po drugie, przedstawienie go jako wroga Glempa, takiej kościelnej opozycji. Po trzecie, Popiełuszkę miał być defraudantem pieniędzy podziemnej "Solidarność".

Był też pomysł związany z projekcją na Chłodnej. Zlecono nam przedstawienie Jerzemu Urbanowi odpowiednich materiałów. Widziałem potem projekt artykułu "Garsoniera księdza Popiełuski" z odręcznie adnotacją Urbana "przedkładam do akceptacji". Artykuł ukazał się w "Expressie Wieczornym". Zdaniem Piotrowskiego polecenie sporządzenia dokumentu musiał wydać ktoś stojący wyżej niż minister spraw wewnętrznych. Piotrowski opisał też w swych zeznaniach "atmosferę rozdwojenia i nacisków" w jakiej pracowali funkcjonariusze MSW. "Jaruzelski z jednej strony oficjalnie ścisnął się z Glempe, a z drugiej mówił do nas na naradzie: naciskajcie na Kościół, szczypcie".

Opracowała:
J. Dowbór

Ryszard Piotrowski, producent programu „Radio Polonia”
zaprasza na

2-dniowy Piknik „BABIE LATO”

w parku im. I. Paderewskiego
19 i 20 września '92 r.

(River Valley przy szosie nr. 27, powyżej szosy nr. 7)
sobota (od 12⁰⁰ do 21⁰⁰), niedziela (od 10⁰⁰ do 21⁰⁰; o 14⁰⁰ św. Msza polowa)

W PROGRAMIE:

- Wielki KIERMASZ Polskiej Książki zaprezentuje kilkaset bestsellerów wydawniczych - ponad 100 wydawnictw
- Pokaz MODY Jesiennej (firmy „With Personality”)
- Pokaz modeli SAMOCHODÓW - niedziela (firma „Plymouth Chrysler”)
- Polscy ŻUŻLOWCY na swoich stalowych rumakach - sobota
- GRV i zabawy piłkarskie dla dzieci - niedziela (organizowane przez Klub Piłkarski POLONIA 92 Mississauga)
- Pokaz walk TAEKWONDO - sobota (Szkoła Roberta Leszczyńskiego)
- Pokaz walk KARATE - niedziela (Klub Marka Drożdżowskiego)
- Popis FORTEPIANOWY utworów Chopina (w wykonaniu uczniów 1-szej Polskiej Szkoły Muzycznej im. F. Chopina, Etobicoke)
- DLA DZIECI: Gry i zabawy z nagrodami i darmowe Hot Dogi ufundowane przez „Joe & Jo Meat Produce” i „Jaśwój Bakery”
- Bezpłatne STRZYŻENIE włosów i porady kosmetyczne - niedziela („Danuta Hairdressing Salon”)
- ZABAWA taneczna (zespół REFLEX z Hamilton)
- Pokaz dzieł SZTUKI (Galeria „Lucky Star”)
- LOSOWANIE nagród wejściowych
- LOTERIA fantowa - niedziela (główna wygrana: komputer)
- Kuchnia (przygotowana przez firmę „Christopher's Deli”)

WSTĘP: dzieci do lat 12 - wstęp wolny, dorośli: sobota - \$6.00, niedziela: \$8.00
za dwa dni: \$10.00 (UWAGA: 50 pierwszych samochodów otrzymuje płytę LP)

FUNDATORZY NAGRÓD WEJŚCIOWYCH I FANTOWYCH: Radio Polonia, Polimax, PeKaO, LOT, Sweet Temptations, Armadale Meat Product (1011 Haultain C.), Save-O-Way i inni.

KRÓTKA HISTORIA ZŁOTA

Najstarszy znany złoty przedmiot pochodzi z Egiptu z około pięć tysięcy lat p.n.e. W tamtych czasach złoto było używane tylko do dekoracji, przeważnie przez Faraonów, oraz do religijnych rytuałów. W Starym Testamencie występuje wiele wzmianek o złocie. Faraon podarował Józefowi złotą biżuterię - pierścień i naszyjnik - jako symbole Jego władzy. Starożytni Egipcjanie byli także bardzo praktycznymi ludźmi i wyglądają na to, że jako pierwsi wypełniali swoje zniszczone zęby złotem. Tradycja ta była zaadoptowana przez Rzymian i do dzisiejszego czasu nie została wyparta przez nowoczesną technologię - każdego roku świat zużywa około 1,6 mln uncji złota w stomatologii.

W starożytnym Egipcie większość złota pochodziła z rzek Północnej Afryki i Środkowego Wschodu. Do wymiany i handlu człowiek używał bardziej prymitywnych form, płatności przed tym, zanim zdecydował się na złoto i srebro, jako walutę. Różne metale jak miedź, brąz i żelazo były popularne jako przedmioty wymiany ponieważ były trwałe, łatwe do podzielenia oraz przenośne. Potem jednak złoto i srebro szybko uzyskały markę jako metale o wysokiej wartości i szybko zostały zaakceptowane na całym świecie jako środek płatniczy. Historia złota jest prawdziwa, historia wymiany, ekonomicznej dominacji i siły.

Okolo 3000 roku p.n.e. złoto było pierwszy raz użyte jako pieniądz, kiedy to Faraon w Egipcie wybił półuncjowy złoty platek. Najstarsza znana złota moneta została wybita przez króla Menesa. Zakładano, że srebro do złota miało stałą relację wymienną. W biblijnych czasach 13,3 srebrnych szekli miało wartość jed-

nej uncji złota. W tym czasie monety nie miały stałej wagi i były ważone przy każdej handlowej transakcji. Kiedy Judasz sprzedał Chrystusa za 30 sztuk srebra był to ekwiwalent 2,25 uncji złota, o teraźniejszej wartości około 900 dolarów.

W trochę bliższym nam okresie czasu odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba w 1492 roku było znaczącym punktem w historii rozwoju gospodarczego świata.

W ciągu pięćdziesięciu lat od jego wylądowania w Ameryce Hiszpanie odkryli dwa najbogatsze w złoto i srebro obszary na świecie. Było to epokowe odkrycie, ponieważ europejski handel był ściśle limitowany przez ograniczoną podaż złota i srebra. Ponieważ każda waluta w tamtych czasach była zrobiona ze złota i srebra, cena obu tych metali dramatycznie wzrastała z powodu małej podaży tych metali.

W XVIII wieku został po raz pierwszy przedstawiony tzw. "gold standard" - prosty system, który opierał jednostkę walutową w oparciu o złoto.

"Gold standard" powodował, że narodowe systemy monetarne były gwarantowane zapasami złota. Ponieważ każda waluta mogła być wymieniana na złoto po stabilnym kursie, pieniądz papierowy zaczął być powszechnie używany. Dzisiaj systemy monetarne nie mają powiązania ze złotem.

Ceną złota, podobnie jak wszystkich innych towarów, rządzi prawo popytu i podaży. Złoto ma niejako podwójną "osobowość" - jest surowcem używanym w elektronice, jubilerstwie i dentystyce oraz jest używane jako rezerwy przez centralne banki narodowe.

Rynek złota ulega różnym emocjom nie wyłączając paniki i euforii. Poprzez historię ludzie się zabijali, podejmowali nieprawdopodobne eskapady oraz odkrywali nieznaną ziemię w poszukiwaniu tego metalu bogów. Do dzisiaj złoto znaczy pieniądze, siłę i sławę.

W czasach pokoju i ekonomicznej stabilizacji, kiedy to złoto ma tylko użycie jako materiał przemysłowy prognozowanie jego ceny wydaje się proste, gdyż zapotrzebowanie na złoto jest możliwe do przewidzenia. Złoto może jednak stać się inwestycyjnym wyborem dla wielu. Dzieje się to wtedy, kiedy ludzie tracą zaufanie do danej waluty, systemu monetarnego oraz ekonomicznego. Wtedy to odrzuca się racjonalne zachowania i zaczyna się czas paniki. Konsekwencje są do przewidzenia, pozostaje zgadnąć ich wielkość. Np. w 1980 roku cena \$850 za uncję złota była zupełnie irracjonalna. Wtedy to w przeciągu godzin jedni zarabiali majątki, a inni tracili.

**RYSZARD BIERYŁO
MAREK KAWKA**

Konkurs na INWESTORA ROKU firmy UNIVERSE FINANCIAL

Drogi Czytelniku!

Przez ponad 3 miesiące będziesz brał udział w konkursie na Inwestora Roku. Twoje decyzje oraz wydarzenia na Torontońskiej Giełdzie zadecydują o miejscu w ostatecznej klasyfikacji. Będziesz mógł też porównać siebie do innych uczestników konkursu z całej Kanady. Czy zostaniesz zwycięzcą, czy też nie, jesteśmy pewni, że będziesz zadowolony z uczestnictwa, jak również pewnego praktycznego doświadczenia inwestycyjnego.

Powodzenia,

Marek Kawka i Ryszard Bieryło
Przedstawiciele firmy UNIVERSE FINANCIAL

Zasady konkursu

- Każdy z uczestników inwestuje fikcyjne \$100,000 na giełdzie w Toronto.
- Zainwestować można w akcje od jednej do pięciu kompanii z poniższej listy.
- Sposób inwestycji \$100,000 jest dowolny - można zainwestować całą sumę w jedną kompanię lub np. \$55,000, \$40,000, \$5,000 w wybrane trzy kompanie (uzupełnij rubrykę 2 i 3).
- Universe Financial dokona fikcyjnego zakupu akcji po cenach zamknięcia na giełdzie w dniu otrzymania kuponu.
- Osoba, która będzie miała najwyższą wartość 31 grudnia 1992 roku, zostanie Inwestorem Roku.

Nagrody

- Złota moneta o wartości \$125
- Złota moneta o wartości \$70
- Srebrna moneta o wartości \$20

- Każdy uczestnik konkursu może wysłać tylko jeden kupon.
- W pierwszym tygodniu każdego miesiąca, w czasie trwania konkursu, publikowana będzie najwyższa notowana dziesiątka.

Imię i nazwisko		Tel.			
Adres					
Lp	Nazwa kompanii	Inwestowana kwota	Cena zakupu akcji	Ilość zakupionych akcji	Wartość akcji 31.12.92r.
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
Suma zainwestowana		\$100,000	Wartość inwestycji		

NAZWA KOMPANII:

Air Canada	C.I.B.C.	MacLean Hunter Ltd.	Renaissance Energy Ltd.
Alcan Aluminium	Canadian Pacific	MacMillan Bloedel Ltd.	Rogers Comm. Inc. Cl. B
Bank of Montreal	Echo Bay Mines Ltd.	Moore Cp. Ltd.	Scagram Co. Ltd.
Bank of Nova Scotia	Imasco Ltd.	National Bank of Canada	Sears Canada Inc.
BCE Inc.	Imperial Oil Ltd.	Noranda	Stelco Inc. Ser. A
Bombardier Inc. Cl. B	Inco Ltd.	Northern Telecom Ltd.	Thompson Cp
Bow Valley Inc.	Lac Minerals Ltd	Nova Corp. of Alberta	TD Bank
Canadian Tire Cp Ltd.	Laidlaw Inc. Cl. B	Placer Dome Inc.	TransCan Pipelines Ltd.

Osoby, które chcą rozszerzyć swoją wiedzę o inwestowaniu, mogą zamówić książkę wydaną przez B&E Publishing pt. "Mortgage, Podatki i ..." - Praktyczny Poradnik Finansowy, wysyłając razem z kuponem konkursowym czek lub money order na sumę \$12.95 na adres:

Universe Financial,

150 Lakeshore Rd. West, Mississauga, Ontario, L5H 3R2

DZIEWCZYNA Z OKŁADKI

Grażyna Brodzińska

Urodziła się w Krakowie. Ojciec Edmund Wajda - wybitny śpiewak, reżyser i dyrektor wielu teatrów muzycznych w Polsce. Matka - również śpiewaczka - Irena Brodzińska, piękna, wspaniale tańcząca, podziwiana i uwielbiana primadonna Operetek w Krakowie, Szczecinie, Poznaniu, Gliwicach i Łodzi. Z wyborem zawodu nie miała więc kłopotu. Zaczęło się od Szkoły Baletowej, a po maturze słynne Studio Wokalno-Aktorskie przy Teatrze Muzycznym w Gdyni pod dyktando legendarnej Danuty Baduszkowej. Śpiewa repertuar operowy, operetkowy, musicalowy i piosenki charakterystyczne z okresu międzywojennego. Tańczy i stepuje. Współpracuje z czołowymi orkiestrami filharmonicznymi i operowymi. Nagrała wiele recitali telewizyjnych. Odbiła masę koncertów i turneów teatralnych w kraju i za granicą. Sześciokrotnie brała udział w Krynickim Festiwalu Kiepurowskim. Śpiewała w Niemczech, ZSSR, Czechosłowacji, Francji, Belgii, we Włoszech, w Izraelu, Holandii, USA, Kanadzie i Australii.

Ostatnio śpiewała Eurydykę w "Orfeusz w Piekło" i Zerlinę w "Don Giovanni" w słynnej Operze Wiedeńskiej. Od grudnia 1991 śpiewa gościnnie partię Adeli w "Zemście Nietoperza" w Teatrze Wielkim w Warszawie. Od 1979 r. do dzisiaj jest primadonną Operetki w Warszawie.

14 i 15 listopada 1992 w sali St. Lawrence Centre w Toronto wystawione zostanie najwybitniejsze powojenne przedstawienie teatralne w Polsce - "Mazepa" Juliusza Słowackiego - w wykonaniu Teatru Ate-neum z Warszawy. Reżyseruje i główną rolę gra Gustaw Holoubek, obchodzący w tym roku 45-lecie pracy artystycznej. Oprócz Jubilatę udział również wezmą: Piotr Fronczewski, Krzysztof Kolberger, Marek Kondrat, Ewa Wiśniewska i inni. Bilety można zamawiać telefonicznie w kasie teatru 366-7723.

ARTEX INTERNATIONAL oraz POLSKIE LINIE LOTNICZE

Zaczarowany Świat Operetki

Wystąpią w najpiękniejszych ariach F. Lehara, J. Offenbacha, J. Straussa i innych

Grażyna Brodzińska - sopran

Aleksandra Hoffman - sopran

Bogusław Morka - tenor

Jan Wilga - tenor

Janusz Tylman

Bogusław Kaczyński

PRODUCENT: Andrzej Kolaczyński

TORONTO -

Sobota, 3 października 1992, godz. 20.00

- University of Toronto, McMillan Theatre, Edward Johnson Building 80 Queen's Park (Bloor St. & Avenue Rd.), na tyłach Planetarium. Uwaga! Ze względu na brak parkingu wokół teatru radzimy korzystać z Subway System (stacja "Museum"), względnie z publicznych parkingów w okolicy Bloor St. i Avenue Rd.

Przed sprzedaż biletów w biurach POLIMEX:

141 Roncesvalles Ave., TORONTO, tel. (416) 537-7914
3615 Dixie Rd. U. 11, MISSISSAUGA, tel. (416) 238-6683
3482 Lawrence Ave., SCARBOROUGH, tel. (416) 439-7132

GRIMSBY, ONT. -

Niedziela, 4 października 1992, godz. 15.00

- Place Polonaise. *Bilety do nabycia przy wejściu.*

WINNIPEG, Manitoba -

Środa, 7 października 1992, godz. 20.00.

- Winnipeg Art Gallery, 300 Memorial Blvd.
Przed sprzedaż biletów: Cracovia, 217 Salkirk Ave., tel. 582-8321

CALGARY -

Piątek, 9 października 1992,

- Polish - Canadian Cultural Centre, 3015 - 15 St. N.E.
Rezerwacja i przed sprzedaż, tel. 291-3757

EDMONTON -

Sobota, 10 października 1992, godz. 20.00

- Provincial Museum Auditorium, 102 Ave. - 124 St.
Przed sprzedaż - Camelot, 6005 - 103 St., tel. 430-8747

VANCOUVER -

Niedziela, 11 października 1992, godz. 19.00

- Sala Domu Polskiego "Zgoda", 4015 Fraser St.
Przed sprzedaż - Polish Store, 3958 Fraser, tel. 874-3338

ENGLISH WEEKLY

CHINESE HOROSCOPE (Chiński Horoskop)

In the Far East horoscopes are based on the cycles of the Moon. Each cycle lasts for 12 years. Why 12% According to a legend, Buddha invited all the animals of the world to visit him on one New Year's Day but only 12 animals came. Buddha gave each of them a year of their own.

The year 1992 is the year of the MONKEY. Monkeys are people born in 1908, 1920, 1932, 1944, 1956, 1968, 1980, 1992.

Famous Monkeys: Leonardo da Vinci, Julius Caesar, Lord Byron.

Monkeys love fun and games. They are intellectuals and want to find answers to all questions. Sometimes they are selfish and use others. They fall in love easily. When married, they are happy and have big families.

Vocabulary:

according to - zgodnie z, według
selfish - samolubny (synonyms: self-centred, egocentric)
use others - wykorzystywać innych

ETYMOLOGY

(Pochodzenie wyrazów)
SEPTEMBER - the name comes from the Latin word septem - seven. Do you know why SEPTEMBER was the seventh month, not the ninth?
(Answer next week)

RIDDLE (Zagadka):

Why does a stork stand on one leg?
(stork - bocian)
(Answer next week)

Last week's riddle:
When is it bad luck to be followed by a black cat?

Answer: When you're a mouse.

WORDS OFTEN CONFUSED

(Wyrazy często mylone)
Oto następne przykłady tych kłopotliwych wyrazów:

DESERT/DESSERT?

1. The Sahara ..... is in Africa.
2. We had vanilla ice cream for .....
CONSCIOUS/CONSCIENTIOUS?
3. She is a very ..... and reliable employee.
4. Julie fainted. When she was ..... again, she felt very weak.

Vocabulary:

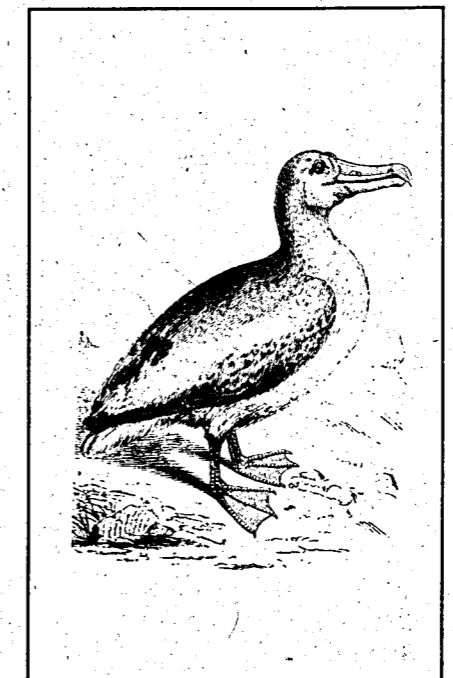
faint - zemdleć

TONGUE TWISTERS

- * Red lorry, yellow lorry (it looks easy but try to repeat it many times!)
- * Three grey geese in the green was the grass.
- * The sixth sick sheik's sixth sheep's sick. (very difficult)

Vocabulary:

tongue twister - trudny do wymówienia tekst, tak jak polski "stół z powyłamywanymi nogami". Powta-

zanie "tongue twisters" to bardzo dobre ćwiczenie wymowy. Poza ćwiczeniem wymowy, tongue twisters służyły powstrzymaniu czkawki. Niektórzy twierdzą, że w dawnych czasach sędziowie kazali powtarzać je oskarżonym w sądzie, aby stwierdzić ich trzeźwość.

lorry - ciężarówka. Wyraz lorry używany jest w brytyjskim angielskim. W Kanadzie i w USA w użyciu jest wyraz *truck*.

geese - liczba mnoga od wyrazu *goose* (gęś). Inne wyrazy tworzące liczbę mnogą w nieregularny sposób to: *tooth* - ..... ; *foot* - ..... ; *mouse* - ..... ; *woman* - ..... ; *child* - ..... ; *man* - .....
graze - paść się

BAYING OF THE WEEK

(Powiedzenie tygodnia)
Man is the only animal that blushes. Or needs to.

Mark Twain (1835-1910)
Mark Twain - pseudonym of Samuel Langhorne Clemens, famous American humorist and novelist. His novels include "Tom Sawyer" (1876) and "Huckleberry Finn" (1885).

Vocabulary:

blush - rumienić się
novel - nie jest to nowela, lecz powieść

ANSWERS:

WORDS OFTEN CONFUSED:

1. Desert - pustynia (akcent na pierwszej sylabie). Ten sam wyraz z akcentem na drugiej sylabie to czasownik opuścić, np.

He deserted his family (synonyms: abandon, leave)

2. Dessert - deser (akcent na drugiej sylabie)

3. Conscious - przytomny, świadomy
4. Conscientious - sumienny, skrupulatny

TONGUE TWISTERS:

tooth - teeth; *foot* - feet; *mouse* - mice; *woman* - women; *child* - children; *man* - men.

do góry nogami

EDBERG I SELES

Na kortach w Nowym Jorku zakończył się ostatni w tym roku tenisowy turniej wielkoszlemowy - międzynarodowe mistrzostwa USA. W finale gry pojedynczej pań Monika Seles pokonała Sanchez-Vicario 6:3, 6:3, 6:3. Spotkanie finałowe w grze singlowej panów pomiędzy Petem Samprasem i Stefanem Edbergiem zakończyło się natomiast zwycięstwem Szweda Edberga 3:6, 6:4, 7:6, 6:2, który w klasyfikacji ATP został tenisistą nr 1 detronizując Couriera.

W tenisie kobiecym był to rok Moniki Seles. Wygrała trzy z czterech wielkoszlemowych turniejów, a na drodze do zdobycia "wielkiego szlema" stanęła jej w Wimbledonie Steffi Graf. W finale US Open zwycięstwo Seles nad Arantzą Sanchez-Vicario było bezdyskusyjne. W drugim secie 18-letnia Jugosłowianka prowadziła już 5:1 i wówczas starsza od niej, o dwa lata Hiszpanka zerwała się do walki. Wygrała dwa następne gemy, jednak na więcej jej już nie było stać. Mecz trwał półtorej godziny.

W półfinałach singla mężczyźni rekord US Open w długości trwania meczu zrobili Stefan Edberg i Michael Chang. Po pięciu godzinach i 26 minutach wygrał broniący tytułu 26-letni Szwed. Ten 60-gemowy maraton trochę lepiej kondycyjnie wytrzymał Edberg i to przesądziło o jego awansie do finału. W drugim półfinale zwycięzca USA Open sprzed dwóch lat - Pete Sampras pokonał swego kolegę Jima Couriera 6:1, 3:6, 6:2, 6:2. Ta porażka będzie kosztować Couriera stratę pierwszego miejsca na światowej liście rankingowej (przewodził na niej przez 5 miesięcy). Mecz trwał 2 godziny 41 min., a swą porażkę Courier skwitował krótko: C'est la vie, po czym dodał, że jest gotowy do walki o powrót na fotel najlepszego na świecie.

W finale turnieju weteranów zorganowanego w ramach US Open zwyciężył Amerykanin Hank Pfister, pokonując swojego rodaka Petera Fleminga 6:3, 6:4. Startujący w zawodach Wojciech Fibak przegrał w półfinale z Flemingiem 4:6, 3:6.

LECH NADAL
LIDEREM

Mecze ósmej kolejki piłkarskiej ekstraklasy oglądało zaledwie 23 tys. kibiców (znacznie większym zainteresowaniem cieszyła się liga żużlowa). Jedyne na spotkanie Lecha Poznań z LKS Łódź przyszło 12 tys. widzów, ale oni z kolei nie zobaczyli żadnej bramki. Tym razem napastnicy lidera fatalnie pudłowali. Mimo to Lech utrzymał prowadzenie w tabeli. Inna łódzka drużyna - Widzew - także bowiem zremisowała i nadal ma do Lecha jeden punkt straty.

WYNIKI 8 kolejki I LIGI:

Lech P. - LKS Łódź	0:0
Śląsk W. - Jagiellonia B.	2:1
Górnik Z. - Stal M.	0:0
Ruch Ch. - Legia W.	2:0
Hutnik K. - Olimpia P.	1:0
Widzew Ł. - Zagłębie Ł.	2:2
GKS K. - Starka T.	4:1
Szombierki B. - Wisła K.	2:1
Zawisza B. - Pogoń Sz.	0:3

TABELA I LIGI:

1. Lech	14	17-2
2. Widzew	13	17-7
3. Ruch	12	15-5
4. LKS	12	12-8
5. Legia	11	13-8
6. Katowice	9	13-7
7. Hutnik	8	13-9
8. Stal	8	10-8
9. Zagłębie	8	10-10
10. Starka	7	12-15
11. Wisła	6	10-9
12. Szombierki	6	7-11
13. Śląsk	6	10-17
14. Pogoń	6	8-15
15. Górnik	5	7-11
16. Zawisza	5	5-11
17. Jagiellonia	3	7-20
18. Olimpia	3	3-16

W drugiej lidze po 7 kolejkach w grupie I prowadził Sługa Wrocław przed Wartą Poznań - po 13 pkt, w grupie II Polonia Warszawa - 12 pkt, przed Karpatami Krosno, Motorem Lublin i Stalą St. Wola po 10 pkt.

Złoto i krew

Od przyszłego roku Zurych, Berlin, Bruksela i Oslo, miasta znane z

organizacji prestiżowych lekkoatletycznych mityngów, organizować będą jeszcze bardziej prestiżową serię zawodów pod nazwą "Golden Pour" (Złota Czwórka). Zwycięzca każdej z 14 ustalonych wcześniej konkurencji (7 męskich i 7 kobiecych) otrzymać będzie kilogram złota.

Coś za coś. Warunkiem organizatorów są obowiązkowe testy krwi, którym poddać się musi każdy z uczestników tych elitarnych mityngów.

Wspólną intencją organizatorów zawodów w tych czterech miastach jest rygorystyczne wyeliminowanie wszelkich form dopingu w sporcie.

"Przyszłość naszej dyscypliny zależy od tego, czy rywalizacja na bieżni, skoczni i rzutni będzie prowadzona fair" - mówi Res Bruegger, organizator mityngu w Zurychu. "W walce przeciwko dopingowi wszystkie możliwe metody kontroli powinny być dopuszczone". Bruegger jest zwolennikiem wysokiego nagradzania lekkoatletycznych gwiazd za uzyskiwane wyniki, ale także gorącym przeciwnikiem dopingu.

Tym razem nie trafił

Antonio Rebollo, który pięknym strzałem z łuku zapalił olimpijski znicz podczas Igrzysk w Barcelonie, nie miał tak celnego oka w czasie rozgrywanych obecnie (w tym samym mieście) Igrzysk dla inwalidów. 36-letni łucznik został wyeliminowany w ćwierćfinale: "wszyscy oczekiwali ode mnie złotego medalu. Dla mnie jednak najistotniejszy był dzień, w którym trafiłem do znicza olimpijskiego z odległości 60 metrów" - powiedział Rebollo.

Najlepsi są nadal
na dopingu

Francuski plotkarz S. Caristan powiedział sportowej gazecie "L'Equipe": "Podczas Igrzysk w Barcelonie wszyscy amerykańscy miotacze byli na dopingu. Jeden z nich jest nawet znanym w środowisku dopingowym przemytnikiem. A Greczynka Patoulidou, której nie kontrolowano w ogóle podczas Igrzysk

Sródziemnomorskich 1991, ponieważ odbywały się Atenach, a Priwałowa, Torrence... Jak można dopuszczać do Igrzysk kraje takie jak Kuba czy ChRL, które nie podpisały Karty Olimpijskiej i na swym terytorium praktycznie nie przeprowadzają badań antydopingowych? Nawet Kevin Young - w pierwszym momencie uznałem jego rekord świata za fantastyczny. Ale później pomyślałem - przecież on tak długo nie mógł pokonać bariery 47,7-47,8 sek. A tu nagle skok o niemal sekundę. Najgorsza była jednak Gail Devers i jej tania komedia. W lutym 1991 miała podobno wielkie problemy z tarczycą, była niemal ślepa, gdy drapała się w kolano, skóra miała opadać płatami. A w rok później jest mistrzynią olimpijską na 100 m. Problem nie polega na kontrolach, lecz na tym, że doping jest wszędzie. Udawać, że się z nim walczy - to hipokryzja. Być może coś tu zmienia obowiązkowe badania krwi, ale nie wprowadził się ich chyba przed Igrzyskami w Lillehammer".

Jak zagramy z Turcją?

Wciąż nie bardzo wiadomo, w jakiej dyspozycji jest narodowa reprezentacja Polski seniorów w piłce nożnej. Nie jest też jasne, w jakim składzie kadra przystąpi do jesienich spotkań eliminacyjnych mistrzostw świata 1994 roku z Turcją i Holandią. Trener Andrzej Strelau organizuje kolejne sprawdziany, ale nic specjalnego z nich nie wynika...

Zaplanowane na sierpień towarzyskie spotkanie z Meksykiem nie odbyło się w ogóle. Zdążyliśmy zagrać na wyjeździe z Finlandią, lecz w praktycznie rezerwowym składzie. Naszą ostatnią próbą był mecz z Izraelem w Mielcu. Nie zanotowaliśmy w nim niestety odstępstw od tradycji: najlepsi polscy piłkarze na boisku się nie pojawili. (powodów było tysiąc i jeden), ci natomiast, którzy ich zastępowali znów nie potrafili odnieść zwycięstwa. Remis z Izraelem 1:1 sukcesem w żadnym wypadku nie jest - identyczny wynik uzyskali niedawno w spotkaniu z tą drużyną reprezentanci Wysp Owczych...

A do meczu z Turcją został już tylko tydzień.

Skład zespołu polskiego: Bako-Rzepka, Lapiński, Szewczyk (Czerwiec 61), Koźmiński, Warzycha, Araszkiewicz (Węgrzyn 61), Fedoruk (Jalocha 76), Kowalczyk, Brzączek, Juszkowiak.

ELIMINACJE MŚ

Gr. I
Szwajcaria - Szkocja 3:1
Gr. II
(w tej grupie gra Polska)
Norwegia - San Marino 10:0
Gr. III
Irlandia - Łotwa 4:0
Irlandia Płn. - Albania 3:0
Gr. IV
Walia - Wyspy Owcze 8:0
Gr. V
Luksemburg - Węgry 0:3
Gr. VI
Bulgaria - Francja 2:0
Finlandia - Szwecja 0:1
Mecze towarzyskie
Hiszpania - Anglia 1:0 (1:0)
Holandia - Włochy 2:3 (2:2)
Dania - Niemcy 10% (0:0)

MIESZANKA AGENCYJNA:

Dwie bramki zdobył Jan Urban w wygranym w lidze hiszpańskiej przez

Osasunę Pampeluna 3:0 meczu z Albecete.

Ogromna radość zapanowała wśród kibiców Sewilli. W niedzielę tysiące ludzi witało na miejscowym lotnisku najsławniejszego piłkarza ostatnich lat Diego Maradonę, który przybył do Hiszpanii wraz z żoną Claudią i psychologiem Marcosem Franchim. Transfer Argentyńczyka z Napoli do Sewilli jest ponoć już przesądzony, a jego wartość ma wynieść 15 mln dolarów.

Wyścig formuły 1 o Grand Prix Włoch na torze Monza pod Mediolanem wygrał Brazylijczyk Ayrton Senna (Marlboro-McLaren-Honda) przed Brytyjczykiem Martinem Brundle'em i Niemcem Michaeliem Schumacherem (obaj Benetton Ford). Nigel Mansell, który zapewnił już sobie tytuł, musiał zjechać z toru (awaria układu napędowego).

Mistrz olimpijski w tenisie stołowym - Jan Ove Waldner wygrał turniej masters w Karlsruhe. W finale Waldner pokonał Belga Jean-Michela Saive'a 16:21, 21:12, 16:21, 21:18, 21:19. W ćwierćfinale Waldner pokonał Andrzeja Grubbę.

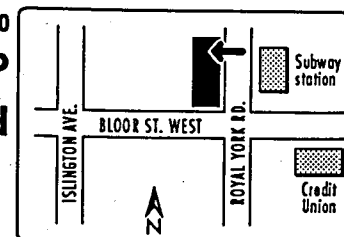
Dr. Jolanta Maj

LEKARZ DENTYSTA

Uprzejmie zawiadamia o otwarciu nowego gabinetu dentystycznego

950 Royal York Road

naprzeciw stacji metra Royal York
(w pobliżu Polish Credit Union przy 2987 Bloor Street).

PRZYJMUJEMY 6 DNI W TYGODNIU

Proszę dzwonić 237-9303

TYSIĄCE NA POGRZEBIE JAROSZEWICZÓW. PRZYPOMNIANA DEKADA

Co najmniej 5 tysięcy osób uczestniczyło w pogrzebie zamordowanego byłego premiera PRL Piotra Jaroszewicza i jego żony Alicji. Zamordowani pochowani zostali w rodzinnym grobowcu na Cmentarzu Komunalnym (d. Wojskowym).

"Wyboru drogi nie żałujemy, życia nie zmarnowaliśmy"

W imieniu rodziny, przyjaciół, członków gabinetu Jaroszewicza mowę pożegnalną wygłosił wicepremier w rządzie Jaroszewicza Aleksander Kopeć. Powiedział m.in., że "brutalne zamordowanie małżeństwa Jaroszewiczów poruszyło opinię publiczną cywilizowanego świata. Mord dokonany na nikomu nie wadzącym premierze emerycie i jego małżonce jest pierwszym w nowoczesnej historii Polski. Siłą rzeczy skłania do refleksji, jakie są korzenie zawiści ludzkiej". Kopeć wyraził także nadzieję, że "w państwie prawa sprawcy haniebnego czynu staną przed obliczem sprawiedliwości, tak jak mordercy księdza Popiełuszki". Przeprósł w imieniu rodziny za to, że nie spełniono ostatniej woli zamordowanego, który chciał, aby go pochowano w mogile żołnierskiej w Kołobrzegu. "Wyboru drogi nie żałujemy, życia nie zmarnowaliśmy" - zakończył swe przemówienie były wicepremier PRL, dodając: "Historia osądzi, które z zarzutów wobec niego pozostaną prawdziwe". Następnie Alicję Solską "Inkę" pożegnał w imieniu jej towarzyszy broni - żołnierzy

AK-owskiego Batalionu Czwartaków - były dowódca VI Pomorskiej Dywizji Powietrzno-Desantowej generał Edward Rozlubirski. Powiedział on m.in.: "Inka przeszła przez piekło wojny, a w okresie pokoju dosięgła ją kula mordercy". To, że na pogrzebie nie było asysty wojskowej ocenil jako przejaw braku kultury politycznej. Ludzi, którzy podjęli tę decyzję nawał "dziejowymi pigmejami". Małżeństwo Jaroszewiczów żegnał także przedstawiciel środowiska kombatanckiego, który wyraził zdziwienie, że "kilka zaledwie dni po Świątym Zjeździe Kombatanatów zorganizowanym pod hasłem pojednania i wzajemnego zbliżenia polskich żołnierzy ze Wschodu i Zachodu przyjęto inne kryteria oceny żołnierskiej drogi Piotra Jaroszewicza, nie przyznając mu żołnierskiego ceremonialu".

Przegląd byłych najważniejszych

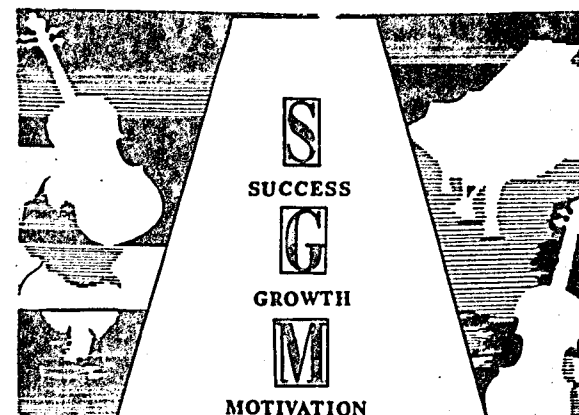
Pogrzeb Jaroszewicza stał się okazją do spotkania wielu najwyższych działaczy partyjnych z lat 70-80. Widać było, po wymianie telefonów, że wielu nie utrzymywało z sobą kontaktu od lat. Jeden z postrotnych obserwatorów zauważył, że z osób, które przyszły na pogrzeb z łatwością złożyłoby się ze dwa rządy i dwa Biura Polityczne. Na Powązki przyszli trzej byli pierwsi sekretarze KC PZPR: Edward Gierek, Wojciech Jaruzelski i Mieczysław Rakowski. Zjawili się także m.in.: Stanisław Ko-

ciółek, Józef Czyrek, Edward Babiuch, Józef Pińkowski, Mieczysław Jagielski, Tadeusz Wrzaszczyk, Jan Szydłak (przyjechał wraz ze swą żoną i żoną Gierka Stanisławą wraz z Edwardem Gierkiem w samochodzie łada), Jan Głowczyk, Manfred Gorywoda, Henryk Jabłoński, Marian Krzak, generał Florian Siwicki. Byli także obecni liderzy SdRP (byłej PZPR): Leszek Miller, Józef Oleksy i Aleksander Kwaśniewski, Jerzy Urban pojawił się w asyście 6 ochroniarzy, a Wojciecha Jaruzelskiego pilnowało trzech. Przybycie tego ostatniego wzbudziło niemałe poruszenie. Syn byłego premiera Andrzej Jaroszewicz stwierdził na dwa dni przed pogrzebem, że Jaruzelskiego nie będzie, gdyż nie był on w przyjaźni z ojcem (Jaruzelski wydał polecenie internowania Jaroszewicza i Gierka na początku stanu wojennego). Gierek nie przywitał się z Jaruzelskim, natomiast jego żona Stanisława serdecznie powitała się z córką Jaroszewiczów mieszkającą na stałe w USA. W tłumie dygnitarzy w oczekiwaniu na ruszenie konduktu żalobnego Mieczysław Rakowski mówił: "Piotr powinien być umrzeć w spokoju. To ohydna zbrodnia. Dzięki interwencji Alicji u męża wiele tekstów krytycznych udało się przepchnąć w "Polityce". Przy trumnach zamordowanych krótką wartę honorową pełnią: Gierek, Szydłak, Babiuch, Czyrek, Kruczek, Kępa, Wrzaszczyk, Jagielski, Pińkowski, Kaim, Majewski, Kociolek. Zwracają się do siebie per "towarzyszu".

"Niech żyje Edward Gierek!"

Niewiele brakowało, aby świecka ceremonia pogrzebowa zamieniła się w wiec polityczny. Po zakończeniu uroczystości około 700-osobowy tłum otoczył Edwarda Gierka i manifestacyjnie odprowadził go do jego samochodu. Wznoszono okrzyki "Niech żyje Edward Gierek", "Edward wróć". Ludzie tłoczyli się koło byłego przywódcy PRL prosząc o autografy i zadając pytania. Niektórzy byli rozżaleni, że nie przemówił nad grobem Jaroszewicza. "Na mnie jeszcze nie czas" - odpowiedział. "Po co tu przyszedł Jaruzelski"? - pytał głośno Gierek. Zastanawia się, kogo by tu jeszcze internować? Na pytanie przekrzykujących się kobiet, dlaczego teraz nie mają za co żyć, a w latach 70 miały, Gierek odparł: "Na to pytanie każdy musi sam sobie dać odpowiedź". Wyraża także nadzieję, że zabójcy państwa Jaroszewiczów zostaną szybko wykryci i sprawiedliwości stanie się zadość. Wsiadającego do lady Gierka - żegna gremialnie "Sto lat".

Zastanawiam się kto przyszedł na pogrzeb. Niewątpliwie wielu byłych członków "przewodniej siły narodu", wiele osób przyszło z ciekawości, ale wiele osób pojawiło się dlatego, że są to autentycznie ludzie niezadowoleni, ludzie, którym za komuny żyło się lepiej. Przeważyli wśród nich ludzie starsi, emeryci i renciści.

**SUCCESS
GROWTH
MOTIVATION**
consulting group

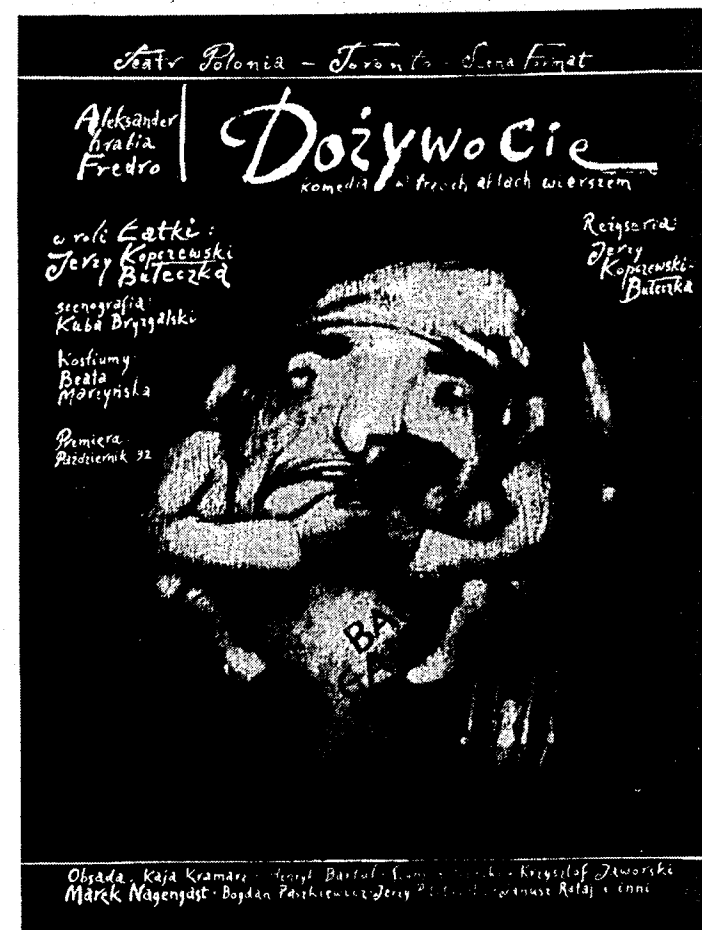
Z przyjemnością zaprasza na uroczysty wieczór prezentujący swoją działalność.

W programie artystycznym: **MOTYWY MUZYCZNE**

POKAZ JESIENNEJ KOLEKCJI MODY ●
GALA COCTAIL PARTY
●stroje wieczorowe mile widziane ●

PO RAZ PIERWSZY WSPÓLNY PROTEKTORAT
KONGRESU POLONII CANADYJSKIEJ - OKRĘG TORONTO
KONSULATU GENERALNEGO RP - TORONTO

OŚRODEK KULTURY POLSKIEJ - SPK, 206 Beverley Street
18 września, 1992, godz. 20:00, piątek,
rezerwacja biletów TEL. 242-9348, cena \$15

Teatr Polonia - Toronto - Sana Finnet
Aleksander Fredro
Dożywocie
komedia w trzech aktach wierszem
w roli Galki:
Jerzy Koprowski
scenografia:
Kaba Brygalka
kostiumy:
Beata Morzyńska
premiera:
Październik '92
Reżyseria:
Jerzy Koprowski
Buterka
Obsada: Kaja Kramarz, Henryk Bartul, Janusz Krawczyk, Krzysztof Jaworski, Marek Nagenjast, Bogdan Pańkiewicz, Jerzy P. P., Stanisław Rajaj, inni

ALEKSANDER FREDRO
DOŻYWOCIE
Sala SPK - 206 Beverley Street
UROCZYSTA PREMIERA
2 Październik 1992-Piątek, godz. 7:30
POWTÓRZENIA
3 Październik 1992-Sobota, godz. 7:30
4 Październik 1992-Niedziela, godz. 4:00
Informacja, rezerwacja i sprzedaż biletów
PKO
287 Roncesvalles Ave. Tel. 588-1397
1610 Bloor St. W. Tel. 588-1414
Mississauga
35 King St. E., #15, Tel. 279-4331
POLIMEX
141 Roncesvalles Ave. Tel. 537-7914
Scarborough
3482 Lawrence Ave., #104, Tel. 439-7132
CENA BILETU \$15

POLISH CANADIAN ACTION GROUP

MEMBER OF THE CANADIAN POLISH CONGRESS
P.O.Box 97051
149 Roncesvalles Ave.,
TORONTO, ONT. M6R 3B3

Szanowni Państwo,

Niniejszym apelujemy o włączenie się do akcji protestacyjnej prowadzonej przez Kongres Polonii Kanadyjskiej przeciwko "Toronto Star".

W załączeniu urywki apelu KPK oraz wzór listu.

Prosimy Państwa o wysyłanie załączonej kopii listu w języku angielskim do osób w niej wymienionych oraz o rozpowszechnianie jej wśród znajomych.

Leszek Wilk - Prezes

APEL KONGRESU POLONII KANADYJSKIEJ

"Toronto Star" zamieściło notatkę o "obozie śmierci w Sobiborze w Polsce", lecz w drugim artykule ani słowem nie wspomiano, że była to Polska okupowana przez Niemców.

11 czerwca "Toronto Star" przedrukowało artykuł z "New York Times", gdzie znowu pisano o egzekucjach "tysięcy Żydów w Polsce w czasie II wojny światowej".

W tych dwóch ostatnich przypadkach "Toronto Star" odmówiło wydrukowania sprostowań mimo naszych natychmiastowych protestów.

Kongres Polonii Kanadyjskiej zdecydował się przekazać protest do Ontario Press Council wykazując, iż określenie takie jest nieprawdziwe. Obozy te były zbudowane i prowadzone przez Niemców, w Polsce okupowanej przez Niemców. Przypomnieliśmy, że w czasie II wojny światowej Polska wykreślona była z mapy Europy, że na terenach polskich nie działał żaden rząd kolaborujący z Niemcami, że nie było żadnych polskich oddziałów walczących po stronie Niemiec.

Dla Kanadyjczyków polskiego pochodzenia te proste stwierdzenie, że obozy działały "w Polsce" jest obraźliwe.

Odpowiedź "Toronto Star" wskazuje, że mimo naszych wielu starań, udało się nam przekonać wielu redaktorów, iż określenie to jest niezgodne z faktami i może być źle zrozumiane i jest bardzo obraźliwe dla Polaków.

Uważamy, że Kanadyjczyki polskiego pochodzenia i ich przyjaciele mają pełne prawo, by oczekiwać od kanadyjskich

środków masowego przekazu stosowania prawdziwych i jasnych określeń w czasie, gdy opisują hitlerowskie obozy koncentracyjne w Polsce okupowanej przez Niemcy.

Kongres Polonii Kanadyjskiej zdecydował złożyć w Ontario Press Council oficjalną skargę na "Toronto Star".

Bardzo ważne jest poparcie dla tej akcji ze strony polonijnej organizacji członków polonijnej społeczności.

Apelujemy gorąco o przesyłanie listów w tej sprawie do Press Council, kopii do "Toronto Star" i Kongresu Polonii Kanadyjskiej.

Date:

Mr. Mel Sufrin
Executive Secretary
Ontario Press Council
80 Gould Street, Suite 206
Toronto, Ontario
M5B 2M7

Dear Mr. Sufrin:

I am aware of the complaint by the Canadian Polish Congress concerning the Toronto Star's use of inappropriate wording to describe Nazi German concentration camps in German-occupied Poland.

I fully support that complaint. References to camps of unspecified origin and simply said to be located in Poland are factually inaccurate, potentially misleading and deeply offensive. I believe that news stories should be clear on this point.

Yours truly,

Signature

Name in full:

Address:

cc. Mr. John Honderich, Editor, The Toronto Star, 1 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1E6

Secretary general, Canadian Polish Congress, 288 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2M4

Ciąg dalszy ze str. 27

nych murów, pustynnej twierdzy przepelniony był ziemi. Tylko widać Morza Martwego na cmentarzysku Esseńczyków kwitną chude kolorowe kwiatki. Ożywiona pustynia przeczy swej nazwie.

Ciszę przerywa zajeżdżający kolejny autobus z wycieczką. Tłum Japończyków w identycznych turystycznych czapczkach pędzi do sklepu z pamiątkami. Kupują koszulki z napisem Qumran. Zaraz tu do nas przyjdą.

Dotknęliśmy mistycznej pustelni. Niech tak zostanie.
GRAZYNA FARMUS

rzadka trawa. Najstarsi pamiętają jak zazieleniła się tak pustynia przed kilkudziesięciu laty. W kierunku

Morza Martwego na cmentarzysku Esseńczyków kwitną chude kolorowe kwiatki. Ożywiona pustynia przeczy swej nazwie.

Ciszę przerywa zajeżdżający kolejny autobus z wycieczką. Tłum Japończyków w identycznych turystycznych czapczkach pędzi do sklepu z pamiątkami. Kupują koszulki z napisem Qumran. Zaraz tu do nas przyjdą.

Dotknęliśmy mistycznej pustelni. Niech tak zostanie.
GRAZYNA FARMUS

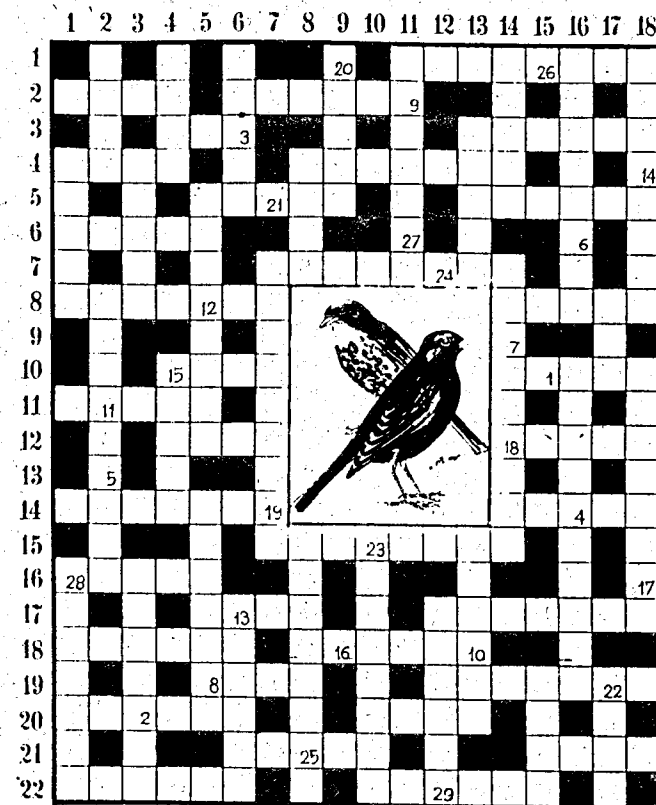
POZIOMO: 1 — zbiera dalki • 2 — welnodawczyni • rozgłos, wzięłość • 3 — ten plak (na rysunku!) jest równie znany, jak wróbel czy skowronek • wybitny kompozytor węgierski (1881—1945) • 4 — z wodami Czeremoszu podąży do Dunaju • 5 — niska, wgłębienie • „żywicą pachnąca” • 6 — alkaloid występujący m.in. w liściach herbaty • 7 — sposób łowienia ryb drapieżnych na wędkę • 8 — wiązanka kwiatów, gałęzi lub tp. • „basen kąpielowy” w M-3 • 10 — krzywanosa amiatorka ryb • zuchwaństwo graniczące z bezczelnością • 11 — Mała lub Wielka w Karpatach Zach. • 12 — górniczy „brydż” dla 3 graczy • z niego oleje opalowe i benzyna krakowa • 14 — uchodzi do Czarnej Przemysy • błękit nieba • 15 — „malka głupich”? • 16 — łódź sportowa napędzana jednym krótkim wiosłem • 17 — rodzaj wieczornego przyjęcia (bez tańców) • propozycja lub wynik rozumowania • 18 — węzeł kolejowy w woj. leszczyńskim • z nasion olej, a z pozostałości makuchy • 19 — nie sen, ale wyspa • pospolity chwast zbożowy (roślina jadalna) • 20 — duży ssak morski z grubowalnym ciosiem • ojciec bogów greckich • 21 — życzenia przyjmuje w kwietniu i październiku • rzeka na granicy ZSRR i Chin • 22 — orszak, poczet • uznany pisarz lub artysta •

PIONOWO: 1 — wąż dusiciel • zarządzenie przesyłane obiegami • 2 — luźna skała osadowa z ziarn kwarcu i okruchów skal (o średnicy powyżej 2 mm) • jeden z himalajskich ośmiolęciaków • 3 — kiedyś wierzona, że wysysa krew ze śpiących ludzi • ojciec „Chłopca z Salskich Stepów” • 4 — określony stan rzeczy, zjawisko • wszystkie połączenia tego pierwiastka chemicznego są silnie trujące • 5 — młody dzięk w pierwszym roku życia • bierność, niechęć do czynu • 6 — z Teodorem w kalendarzu • różnanechnik inaczej • 7 — kompozytor z Felsztyna (koniec XV w. — po 1543), autor pierwszych rozpraw muzycznych w Polsce • 8 — wyciąg pochylony • węglowodór aromatyczny, surowiec do syntezy barwników • 9 — zarządca wykorzystujący swoje stanowisko urzędowe lub społeczne • 10 — młody kot, pies lub tp. • 11 — „pierwszy po Bogu” w marynarce • 12 — zagraniczne środki płatnicze • 13 — półtusza wieprzowa z młodego łuczniaka (6—8 mies.) • obywatel USA w obcym kraju • 14 — odzienie, ubiór • republika w Ameryce Środkowej • 15 — znaczną część powierzchni tego państwa stanowi nizina Mezopotamii • 16 — kopolimer stosowany w poligrafii i budownictwie • złośliwa „lalka” • 17 — budowniczy arki • do uregulowania • 18 — w czytanej książce • wspina się •

Rozwiązanie z poprzedniego numeru.

TEN MĄDRY, KTÓRY NAJMNIJ MĘDRKUJE

KRZYŻÓWKA

Najstarsze Polonijne Biuro Pomocy Imigracyjnej Lech W. Prusinski

Magister Praw,
Długoletni kierownik Rządowego Biura Pomocy Imigrantom.

Złatwianie stałego pobytu, wiz turystycznych, sponsorowanie, imigracja do USA, wypełnianie formularzy imigracyjnych, indywidualny serwis.

Bezpłatne porady we wtorki 12:00 - 19:00.

Prosimy o telefoniczne ustalanie wizyt.

Prowadzenie Wszelkich Spraw w Polsce

■ sprawy podatkowe ■ sprawy spadkowe
■ inne sprawy cywilne i administracyjne
■ sporządzanie umów, podań, pozwów i innych pism.
OFERUJEMY NAJLEPSZĄ OPIEKĘ PRAWNĄ WE WSZYSTKICH SPRAWACH W POLSCE
194 Garden Avenue, Toronto, Ont. M6R 1H7
TEL. (416) 588-1659

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

183 RONCESVALLES AVE. TORONTO, ONT.
TEL. (416) 531-4647 Fax: 531-2396

- ZAPROSZENIA
- WIZY
- WYMIANA PASZPORTÓW
- UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH
- BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI

UBEZPIECZENIA NA:

DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE SKLEPY

HUMBERVIEW TRAVEL

183 RONCESVALLES AVE. TORONTO, ONT.
TEL. (416) 588-0039 Fax: 531-2396

AUTHORIZED
DEALER

Centrum Pomocy Polskim Imigrantom Polish Immigrant Aid Services

affiliowane przy Kongresie Polonii Kanadyjskiej

206 Beverley Street, Toronto, Ontario M5T 1Z3
tel. 979-9630, 979-9639

Usługi dla imigrantów obejmują:

- grupowe sesje orientacyjne dla nowoprzybyłych imigrantów - wtorki o godzinie 13:00
- pomoc w zakresie prawa imigracyjnego, rodzinnego, lokalowego, prawa pracy oraz rejestracji "small business"; uwierzytelnianie dokumentów oraz oświadczeń koniecznych do otrzymania licencji zawodowych
- pomoc w załatwianiu formalności w urzędach kanadyjskich
- poradnictwo oświatowo-zawodowe, pomoc oraz pośrednictwo przy poszukiwaniu pracy
- poradnictwo psychologiczne - grupowe, indywidualne i rodzinne
- kursy języka angielskiego oraz kursy przygotowujące do egzaminu na otrzymanie obywatelstwa kanadyjskiego

Centrum Pomocy Polskim Imigrantom
informuje o otwarciu nowego biura w

Scarborough przy 3178 Eglinton Ave. East, tel. 261-4901
Godziny: od 10-tej do 16-tej, od poniedziałku do czwartku włącznie.
Prosimy o telefoniczne ustalanie wizyt.

BEZPŁATNY KORESPONDENCYJNY KURS BIBLIJNY !!

Możesz dowiedzieć się z Pisma Świętego o:
Przyszłości naszej planety, biblijnych zasadach zdrowia, czy Jezus przyjdzie jeszcze raz? czy umarli żyją? oraz wiele innych fascynujących tematów w czasie studium. Kurs jest opracowany po polsku i po angielsku. Jeżeli nie posiadasz Biblii, za \$28.50 Can. z wysyłką, możesz nabyć Biblię w j. polskim (nowy przekład). Napisz jaki kurs Ciebie interesuje. Powiedz o kursie swoim znajomym.
Nasz adres: KKB, 294 West Lane #4, Moncton N.B. E1C 6V6 CANADA; tel. 508-858-7096.

NR 247 • 16 - 22 WRZEŚNIA 92

CARAVAN VIDEO & CONVENIENCE STORE

Jacek i Anna Szkolak
zapraszają
do wypożyczalni filmów.

Mamy najnowsze filmy, ponad 400 polskich i 3 tysiące angielskich, BETA, V.H.S., Nintendo.
U nas też kupisz polskie gazety.
ETOBICOKE, 5241 Dundas St. West
(w pobliżu przystanku metra na Kipling)
TEL. 234-5915

"PANI JADWIGA"

Polski
Program Radiowy
1250 AM, soboty od godz. 1 - 2 po poł.
TEL. 604-2247

Wiadomości, publicystyka, muzyka

A & A MOTORS

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

Inż. ANDRZEJ BOGUCKI ANDRZEJ KOZIARSKI
Wszystkie naprawy mechaniczne i elektryczne samochodów amerykańskich i importowanych. W przypadku awarii załatwiamy holowanie.

ZASWIADCZENIA DO REJESTRACJI SAMOCHODU

Naprawa hamulców (przód lub tył) + części \$49.99 Wymiana oleju + filtra (do 5 litrów oleju) \$24.99

POLECAMY: Przy pomocy najnowocześniejszych dodatków do olejów i paliw:

- przedłużanie żywotności silników i skrzyń biegów
- obniżanie zużycia paliwa
- przywracanie utraconych osiągnięć silnikom

1541 - A The Queensway, Toronto, Ontario M8Z 1T8 **252-0226**

Najlepiej zadbasz
o silnik - używając

NAJBARDZIEJ ZNANA
WŚRÓD POLAKÓW
W KANADZIE

Dzięki darowi intuicji pomoże Ci w rozwiązaniu Twoich problemów.
Wróżba z kart • przyszłość • teraźniejszość • przeszłość
TEL. 633-4469

NR 247 •

16 - 22 WRZEŚNIA 92

KAPITAŁNE REMONTY SILNIKÓW

wraz z pełnym instalowaniem
objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD

Stan Ignakiewicz 30 LAT PRAKTYKI Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW
KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- borowanie bloków
- naprawy układów hamulcowych i kierowniczych
- przebudowa transmisji
- okazjna sprzedaż części zamiennych do silników

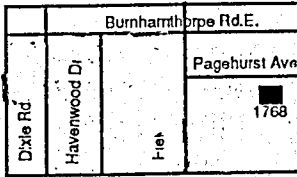
PENNZOIL ZABEZPIECZY TWÓJ MOTOR

537-2529 483 DUPONT STREET (przy Bathurst) 537-5857

ROYAL LEPAGE 227 Vodden Str.
BRAMPTON, L6V 1N2
ROYAL LEPAGE REAL ESTATE SERVICES LTD., REALTOR

DANUTA MAJEWSKA
Sales Representative
Bezpłatna porada i wycena domów
Dzwonić:
biuro 457-5800;
dom 792-0866

INCOME TAX CONSULTANT
Członek Kanadyjskiej Federacji Konsultantów Podatkowych
CZESŁAW KĘPA
1768 Pagehurst Ave.
Mississauga, Ont.
TEL. 238-0447

Prowadzi jedną z najdłuższych istniejących w Ontario i najsprawniej działających polskich firm konsultacji podatkowych. Dokonujemy usług w zakresie: sporządzania zeznań podatkowych i księgowości, odwołań do Ministerstwa Finansów, listów i sprawozdań finansowych, otwierania, kupowania i sprzedaży biznesów, całonocne konsultacje z prawa podatkowego.

Manulife Financial
JERZY SZEPLIŃSKI
Insurance Broker

- Ubezpieczenia na życie, biznesu chorobowe i wypadkowe
- Dentystyczne - leczenie kanałowe
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP, RRIF
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Fundusze inwestycyjne 100% gwarantowane
- Ubezpieczenia dla odwiedzających oraz podróżujących poza Kanadę

TEL. : 848-1250, FAX : 897-1862

Tower REALTY LTD.
METRO TORONTO

Sprzedż - kupno - wynajem domów, interesów i apartamentów.
Solidna i fachowa pomoc w załatwianiu formalności prawnych i finansowych

Kamil KOWALCZYK
TEL. biuro: 536-5000, dom: 247-2658

Umożliwiam zakup domu przy 5% wpłaty, hipoteki już od 5,9% na 1 rok i 8,50% na 5 lat. Zwrot kosztów Land Transfer Tax dla kupujących pierwszą nieruchomość.

- Trzebnica - 24 km od Wrocławia, miejscowość uzdrowskowa - przepiękna willa, 270 m kw., w najlepszej dzielnicy miasta, pełna umeblowanie i telefon. Cena do natychmiastowej sprzedaży.
- Wrocław - 540 m kw. Trójniak, w stanie surowym, zamkniętym.
- Dundas St. W./Scarlett Rd. - 4-sypialniowy dom, 2000 sq f. Tylko \$173,000.
- Mississauga - townhouse, 5 sypialni, 1900 sq f. \$132,000.
- Bloor/Central Pkwy - 4-sypialniowy townhouse, wykończona piwnica, \$159,000.
- Polska dzielnica - budynek ze sklepem, musi być sprzedany.
- Dixie/Dundas - 2-sypialniowe condo, 4 tys. wpłaty.
- Lakeshore/Dixie - "FAST FOOD", 40 miejsc siedzących, \$79,000.
- Bloor/Dufferin - 3-mieszkaniowy dom, \$159,000. "Power of Sale".
- Etobicoke - 3-sypialniowy townhouse, 5 tys. wpłaty.
- North York - 2-sypialniowy apartament, \$69,900.
- Dufferin/St. Clair - 3-sypialniowy, mury dom. Tylko \$139,000.
- Roncesvalles Ave. - sklep 3000 sq f. + budynek z 3-sypialniowym apartamentem, \$200 tys. wpłaty.
- Royal York/Eglinton - Potrzebny dom wolno stojący.

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY
2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

Planowanie finansowe i ubezpieczenia
• LIFE INSURANCE - na życie
• DISABILITY - chorobowe
• MORTGAGE - hipoteczne
• GROUP, BUSINESS - handlowe
• RRSP, ANNUITY - emerytury
• VISITORS - dla odwiedzających

Po bliższe informacje proszę dzwonić
Biuro: 226-6515 Dcm: 858-0129

Andrzej Krysiak

Mutual of Omaha Insurance Company
na życie • biznesu

UBEZPIECZENIA dla odwiedzających w razie choroby lub wypadku
plany finansowe zabezpieczające dzieci
plany emerytalne RRSP

Jerzy Majewski, M.Sc.
Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

Biuro Podróży
SAVE-O-WAY Bonus
Overseas Services
A division of 887421 Ontario Ltd.
World Wide Travel

331 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ont., Canada M6R 2M8
Tel. (416) 532-3042, 532-3794

Już z górą 9 lat firma Save-O-Way wysyła regularnie kontenery z paczkami do Polski

Save-O-Way jako autoryzowany przedstawiciel Pekao wysyła sprawnie pieniądze na konta, owoce cytrusowe, lekarstwa, paczki żywnościowe, samochody, maszyny rolnicze, itp.

Lista terenowych przedstawicieli Save-O-Way

Oshawa, Ont. Barbara Rzeźniczek 869 Capri Court Tel. 435-0600	Dana Parcel 55 Thornhill Dr. Guelph, Ont. Tel. 836-4672	St. Catharines Ont. St. Joseph's Bakery 53 Facer St. Tel. 937-4411	p. Akcja 160 Wilkinson Rd. Unit 36 Brampton Tel. 452-0485	Big Win Centre Lottery Headquarters 760 Brant Street Burlington, Ont. Tel. 639-7547	European Sausage Deli Lidia Piskiewicz 92 Halsey Ave., Toronto Tel. 755-4221

Bezplatny codzienny odbiór paczek z domu klienta

Paczki do Polski
Bilety lotnicze do Polski i innych krajów

- Przeloty czarterowe do Polski samolotami LOT
- Zaproszenia i najtańsze ubezpieczenia dla osób odwiedzających Kanadę
- Wysyłka samochodów
- Słoneczne wakacje w ciepłych krajach

Atrakcyjne oferty MAJRYMONIALNE.
Dla osób: z i bez pobytu stałego.
Komputerowy dobór partnerów. EUROPA, USA, CAN.
Gwarantowany kontakt z pięcioma osobami odpowiadającymi Twoim wymaganiom!
Bez szansy na pobyt stały i normalne życie?
Send brief info offer, picture and \$5 to:
POLCON
PO Box 1022
KIT 1P3 OTTAWA ONT.
CANADA

... przychodzi z pomocą każdemu, kto ma problemy z prawem karnym
Auto - 580-1408
adwokat
KRYSZTOF PREOBRAŻENSKI
dom (24 g.): 537-8842 praca: 964-1717
fax: (416) 964-0823
Adres kancelarii adwokackiej:
99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

KINGSWAY MEAT PRODUCTS & DELICATESSEN LTD.
Hubert Węsierski, Ivan Grgić
2342 Bloor St. W., Toronto
Tel. 762-5365

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych polskich rzeźników według tradycyjnych polskich receptur
CENY KONKURENCYJNE

DR. M.J. CELIŃSKI
Registered Psychologist
Usługi w języku polskim.
Badania powypadkowe dla sądu (urazy głowy, zaburzenia emocjonalne, psychoterapia rodzinna i indywidualna, bóle głowy i zaburzenia psychosomatyczne, terapia relaksująca i hipnoza (fobie, leczenie odwykowe palaczy i osób z nadwagą).
Badania inteligencji dzieci i dorosłych
TEL. 226-6397
344 Sheppard Ave. East. Willowdale, Ont. M2N 3B4

TANIO, DOBRZE I SZYBKO
uzyskasz prawo jazdy dzwoniąc
TEL. 769-1280 lub 259-9233

AMICO DRIVING SCHOOL

Video Digital Conversion
Pal Secam NTSC
Prze grywanie taśm video ze wszystkich systemów świata na system amerykański i odwrotnie z taśm VHS i video B.
\$ 10 za 1 godz., 3 godz. \$ 25
Prze grywanie filmów 8 mm i Super 8 na video, \$1 za min.
Wysoka jakość i krótkie terminy.
614 - 0953
Codziennie 17.00 do 21.00, sobota 10.00 do 20.00

